

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2-40

Nr. de Duminecă:

Pe un an . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-uteza 20.
INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțumite publice și Loc de
schis costă fiecare șir 20 B.
Manuscrise nu se îna-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

„Voi veți vedea!...”

Sinedriul politicei naționale a Românilor din Ardeal și Ungaria și-a spus cuvântul. După ce vina, grozava vină a „Tribunei” a fost discutată și condamnată, fără drept de apel, de Ana din Lugos și de Caiafa din Brașov, sinedriul a venit să întărească sentința celor doi. Și cuvântul lui a fost: Să se răstignească!

A lipsit de la această sentință, unică în analele istoriei, dreptul Pilat, care, spălându-și mâinile, să rostească cel puțin cuvintele Scripturii: Nevinovat sânt de sângele acestui drept. Voi veți vedea! Au răstignit adevărul, iar la crucea lui au pus de strajă pe suțasul Scurtu din București, ca să fie martor al morții lui.

Privești toată această tragi-comedie și nu știi ce să faci: Să rizi, sau să plângi. Să rizi de ușurința, cu care acești oameni au condamnat atitudinea „Tribunei”, sau să plângi soarta acestui nenorocit popor românesc, ale cărui interese sunt în pericol. Meni, cari tremură la orice suflare de vânt, cari cu o condamnată ușurință vin și declară că ceice i-a împiedicat în acțiunea lor a fost critica așa de puțin transparentă, pe care le-a adus-o „Tribuna” după dureroasele înfringeri în lupta electorală pentru dietă și pentru congregații. Din impuțările aproape inofensive ale ziarului nostru, din îndemnurile lui, în loc de-a căuta prin fapte să dovedească netemeinicia afirmațiilor noastre, ei au făcut „acte de trădare națională” și au votat chiar legea că

„Orice încercare de-a știrbi autoritatea acestor organe este un atac îndreptat împotriva conferenței naționale și în consecință constituie un act de trădare față de interesele naționale politice ale poporului român”.

Și cum interpretează această lege, s'a văzut din atitudinea lor față de noi. De noi, trădătorii intereselor naționale, de noi, cari am fost de părere că, dacă tîmâiem pe sfînți, trebuie ca și ei la rîndul lor să nu stea înlemniți în cadrele lor mîncate de cari, ci să facă ceva pentru poporul care li-se închină.

Va să zică de acum înainte oricine ar veni cu vre-o propunere nouă, oricine ar îndrăzni să facă vre-o observare „reprezentanților autorizați”, oricine le-ar spune că vremurile noi cer mijloace noi de luptă, că un popor nu poate fi amăgit o veșnicie cu basme, ori cine ar veni să le ceară mai multă jertfă pentru triumful idealului acestui nenorocit popor românesc,

este un trădător de neam. Și, după legea lor, trebuie să moară!

Căutând să intimideze cu stigmatizarea orice încercare a criticii, orice pornire nouă, acești domni au crezut că-și asigură atutoritatea în fața poporului și-a lumii culte. N'au văzut că în chipul acesta își dau cel mai trist certificat.

Nu prin intimidări se menține autoritatea, ci prin fapte, prin ideile mîntuitoare pe care cineva le lansează.

Citim moțiunea votată Marți la Budapesta și mărturisim că ni-se roșesc obrazii. Oricât de slab ar fi cineva, cel puțin spre a nu descuraja pe aceia, pe cari are pretenția de a-i conduce, cel puțin spre a nu se face de rîsul străinilor, nu trebuie să-și arate această slăbiciune. Ce va zice masa cea mare a poporului, aflând că „șefii” ei se tem, pierd orice putere de muncă la cea mai mică observare ce li-se face? Ce vor zice străinii, văzând că acești păstori prin terorizări și amenințări...

Faptele omenești sunt supuse la greșeli. Chiar urmărind cele mai curate scopuri, poți face erori nepermise. Ori-ce faptă omenească este deci supusă judecății, este supusă criticii. Reprezentanții autorizați și neautorizați și-au declarat însă infalibilitatea, stigmatizând ori-ce critică s'ar aduce activității lor. Și au uitat, se vede, în ce secol trăim. Un savant din cel mai luminat centru de cultură îngăduie critica ce i-o aduce chiar elevul său. Modestul nostru fruntaș din cutare colțisor de țară este însă infailibil. O, sancta simplicitas!

Gestul domnilor, cari au votat moțiunea de Marți ne amintește de atitudinea începătorilor în literatură, cari cad la cea mai ușoară suflare a vîntului criticii. Pierd curajul și renunță a mai scrie. Cam așa au făcut și maestrii politicei noastre naționale. A fost destul să li-se arate anumite greșeli, pentruca să declare că acest fapt „îi împiedică dela o activitate rodnică”.

Da, domnilor. V'ați dat cel mai neînchipuit certificat de slăbiciune. Și ori-care Român trebuie să roșească la gândul că în loc de a da dovezi de bărbăție, ați luat piatra. Și e trist, nespuse de trist... că în faimosul sinedriu, în care fariseii au strigat: Noi lege avem, nu s'a găsit cel puțin un Pilat, care spălându-și mâinile, să rostească: Nevinovat sângele acestui drept. Voi veți vedea!

România și arde'enii.

București, 9/22 Decembrie.

În presa noastră din Ardeal s'a urmat până acum obiceiul greșit de a nu se scrie aproape nimic despre politica internă a României. Tradiția asta s'a format mai ales dela timpul memorandului încoace. Pe-atunci, într'un moment dat, se părea că toate zierele dela noi s'au înjugat la carul vre-unui partid politic din România și presa noastră era tot astfel împărțită pe partide ca și cea din București. Publicul nostru a înțeles că e un mare rău, și reacțiunea ce s'a ridicat împotriva acestei stări a fost prea firească. Atunci s'a dat de-za de a ne lăpăda de ori-ce legături politice cu partidele României. Nu ziare liberale sau conservatoare, ci ziare românești, naționale ne trebuiesc, s'a spus cu atâta dreptate. Nu știu dacă lăpădarea asta de politica *activă* a României a fost sinceră și dacă zierele noastre au întrerupt orice legături intime cu partidele din Țara Românească, ele au căutat să facă cel puțin dovada *manifestă* a „curățeniei” lor: au redus informațiile despre politica internă a României aproape la zero. Tot ce se scrie la noi despre România se mărginește la informații impolitice, iar din viața politică se publică numai *faptele implinite*, căderea unui ministru, schimbările de guvern, sau domnia și mici evenimente „din viața casei” domniilor, sau o călătorie cu automobilul a prințului Carol etc. dar tot ce se ascunde sub această poignită, *fondul* de viață caldă, vie și agitată, evoluția politică a părții celei mai numeroase și mai însemnate a neamului nostru, a celor 6½ milioane Români din Regat, ne rămâne indiferentă sau cel puțin necunoscută. Zierele noastre urmăresc mult-puțin viața politică a tuturor țărilor și continentelor. Cetitorul află amănunte poate zăbavnice, dar exacte, despre criza ministerială din Franța, despre revoluția din Portugalia și despre răzvrătirile dela Rio de Janeiro sau din Mexico, dar pe harta cunoștințelor sale politice este o bucată albă cu inscripția *terra incognita* și se întinde nu în centrul Asiei, ci alături de monarhia austro-ungară.

Am spus că starea asta e greșită.

Cel dintâi argument ce vom întâlni împotriva acestei păreri e că amestecul ziarelor noastre în politica internă a României, angajarea noastră pentru un partid sau altul ar conduce tot la vechea stare din timpul memorandului, când presa din Ardeal lua parte *activă* la politica internă a României și când luptele politice din România își reprezentau pasiunile și vrajbele lor și între noi. Dar nu mă gândesc să readuc starea aceasta. A *urmări* politica internă a României nu înseamnă a lua o atitudine politică, nu înseamnă mai ales a te *angaja* pentru vre-un partid politic. Se poate închipui foarte bine o înregistrare exactă și imparțială a tuturor evenimentelor, fără a te rosti pentru sau contra unui partid, fără a avea mai ales gândul de a-i aduce un serviciu. Și nici nu e măcar nevoie ca ziaristul ardelean să se abție dela ori-ce comentariu, și să-și înăbușe ori-ce părere proprie. A critica o lege rea, o măsură greșită; a lăuda un eveniment îmbucurător și un fenomen sănătos, nu înseamnă încă a te face vrășmașul sau lăudătorul unui partid. Punctul de vedere al presei din Ardeal trebuie să fie totdeauna de-asupra partidelor, pe culmea înaltă și curată a *interesului general ro-*

mănesc. Dragostea adâncă și nețărmurită pentru România, pentru existența ei și pentru viitorul neamului întreg de pretutindeni trebuie să fie busola, care să ne călăuzească judecata. Nu lipsă de ori-ce păreri, ci *curățenia sufletului*, aceasta trebuie să ni-se ceară față de politica internă a României. Atunci poate judecata noastră va fi lipsită uneori de pătrundere și exactitate în amănunte din pricina depărtării, dar ea va câștiga o înaltă valoare morală și poate fi adesea un îndreptar curat și bun pentru publicul din România, un criteriu, un mijloc de control, spre a se încredința dacă politica țării sale nu merge une-ori pe cărări și îndrumări greșite.

Ni-se va întimpina banalul argument, că cititorul ardelean ar putea afla multe lucruri „urite” despre Țara Românească și că atâtea frământări și patimi sterpe, atâtea lupte și sfășieri între frați nu-i pot produce decât impresia dezagreabilă, cumcă în Țara Românească nu merg toate după cum ar trebui să meargă. România trebuie să fie pentru noi, ne spun acești oameni o icoană curată și sfântă din care să culegem impresii de curaj și de înălțare sufletească pentru a ne întări și însenina în suferințele și amărăciunile politice noastre.

Vom răspunde: Politica oricărei țări de pe tot rotogolul pământului e plină de fapte urite și frumoase, de oameni buni și răi, de fenomene, de disoluție ca și de sănătate și progres. Noi vom urmări însă politica României din un punct de vedere al mișcărilor mari, al evoluțiilor generale și vom opune amănunțel urite și dezagreabile progresul lent, fenomenul sănătății generale a organismului unui popor tânăr și viguros care are un viitor superior trecutului său. Nu vom vedea ghețele prăfuite și hainele roase ale ostașilor, nu vom vedea certurile mărunte ale căpitanilor și nici boalele respingătoare ale lazaretelor, ci vom căuta la starea morală a oastei întregi și vom urmări mișcările mari, direcția generală a coloanelor de bătaie și vom examina tinte departate ce urmaresc generalul.

de impresii neplăcute asupra României se găsește pe un punct de vedere fals și îngust. Noi nu vrem să arătăm mirajuri, iluzii deșerte și amăgitoare, ci *realitatea așa cum este*, când bună, când rea, când armonioasă, când respingătoare. Ea *trebuie* să ne intereseze, fie frumoasă, fie urită, trebuie să o iubim, căci e a noastră.

Unde a dus sistemul de *Schönfärberei* a presei noastre s'a văzut în anul 1907. Cu un

an mai înainte mii de Români văzuseră expoziția din București și sufletul lor a fost plin de încântarea unei iluzii, unui vis mincinos.

O jumătate de an mai târziu, în Martie 1907, s'a descărcat teribila catastrofă a răscoalelor țărănești, pe cari ziarele noastre nu le mai puteau trece supt tăcere și pe cari ziarele străine le-au exagerat până la caricatură. Ce va mai fi rămas în sufletul miilor de Români cari au văzut România jubilară, România *fațadei dela expoziție*? Ce va fi rămas din tot mirajul acela, văzut cu puține luni înainte? Nu era mai mică decepția noastră, dacă presa ar fi informat și ar fi pregătit pe ardeleni? Nu ar fi fost mai mică sdruncinul uriaș pe care atunci l'au suferit cele mai sfinte credințe, cele mai dulci iluzii ale sufletului nostru și nu s'ar fi redus la proporții mult mai modeste reacțiunea, dezechilibrul ce s'a produs în gândirea noastră și în calculii noștri politici? Vechea înțelepciune sănătoasă a poporului trebuie să ne spuie și aici că *cu minciuna poți prinzi, dar nu poți cina*.

Să ne întoarcem deci înapoi nu la politica militantă, la politica interesată de partid, a trecutului, dar la urmărirea *dezinteresată și iubitoare* a părții celei mai mari din corpul nostru național.

Reluând imaginea de mai înainte vom spune că dacă România ne este o icoană curată și sfântă, pe care nu se cuvine să o arătăm poporului murdărită de politica internă, vom spune și noi: cine vrea să câștige putere și credință nouă, se va întări nu ocolind biserica, ci dimpotrivă, trecându-i pragul cât mai des. Iar cine vrea să se incline Precistei dela Lourdes, nu caută la noroiul dela intrare, nu caută la păreții umezi și goi, nici la ochii setoși de câștig ai preoților, căci ele nu ating puterea veșnică și covârșitoare de suflet a icoanei făcătoare de minuni ce atârnă în fundul peșterii.

Iar această icoană curată a României la care ne vom înclina întotdeauna, ori câtă murdărie ar înconjura-o, e *caracterul ei național*, limbă în care se petrec toate aceste frământări, toate aceste lucruri mari sau mici, urite sau frumoase și cari ne sânt totuș scumpe, căci sânt *românești*. Aceasta-i icoana care pentru noi ardelenii atârnă în fundul peșterii oricât de umede și întunecate. Spre ea ne îndreptăm pașii, nepăsători de cele ce o înconjură și ei ne înclimăm, căutând tămăduirea pe care *trebuie* să o primim, căci *vrem* să o primim, cum bolnavul dela Lourdes se tămăduiește pentru că are *credință*. Ardeleanul.

Mitropolitul Mețianu — consilier intim. »Tribuna« a fost cel dintâi ziar care a publicat știrea că I. P. S. Sa mitropolitul Ioan Mețianu a fost numit consilier intim.

»Monitorul oficial« de ieri publică acum autograful regal despre această numire.

Titlul de *consilier intim* l-au avut de alt-cum toți antecesorii Excelenței Sale, precum l-au avut și Mitropoliții din Blaj, și l-au primit totdeauna deodată cu întărirea lor în noua și înalta demnitate de capi ai bisericilor românești. Numai față de actualii Mitropoliți români nu a fost observat până acuma acest uz.

Impertinență săsească. »Kronstädter Zeitung« dela 21 Decembrie publică, la loc de frunte, o conferință a primarului sas din Mediaș, Fr. Theil, despre »politica comunală săsească«.

Conferențiarul, după ce se plânge că poporul săsesc dă îndărăt, din propria ei vină, fiindcă nu se înmulțește și nu știe să-și apere proprietatea împotriva lăcomiei de pământ a Românilor, cari cumpără pământ și se sporesc pe zi ce merge, — invocă ajutorul statului împotriva noastră.

Iată ce spune dl Theil:

»In situația aceasta tristă e numai firesc să ne gândim, oare puterea de stat n'ar lua măsurile necesare pentru a-i coloniza pe Români în atâtea ținuturi, spre pildă în ținuturi deja romanizate, pentru a nu punea prea mare stavilă dezvoltării noastre...«.

Adică noi Români să ne părăsim vetrele părintești, plaiurile cari au legat copilăria noastră, pentru a ne muta în cele ale altor strămoși mari și toate aceste pentru că »confrăție sași, istoviți, nu mai au tăria să reziste elementului românesc care se impune prin vigoare, muncă și sănătate...«.

O impertinență, mai mare nici că se poate închipui.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Viața literară.

— Apropieri și semne de armonie. — Concentrare în jurul unei idei. — Inceputuri făgăduitoare. — O intrelăsare vinovată. — Slăbirea entuziasmului. — Eterna stagnare.

De H. Chendi.

Anul trecut, pe vremea asta, se petrecea în rîndurile scriitorilor bucureșteni un interesant proces psihologic. Rîndile vechi și dușmăniile acerbe dispăreau, ca prin farmec. Poeți, prozatori și critici, din diverse grupări și dela deosebite reviste își potoleau cu eroism resentimentele vechi și se apropiau între dânsii. Certurile principiare și urile personale erau pentru moment uitate și o atmosferă de tovarășie profesională se înstăpânise peste toți. Aspectul era într'adevăr minunat. Să vezi împăcate la un loc atâtea curente; să potolești pentru o clipă atâtea patimi mărunte; să îngăduie scivisitul decadent, ca, alături de el, să șadă nenorocitul de Dragoslav,

era într'adevăr un fapt de admirat. Iar grădina »Parisiana«, îmbrăcată în haina de toamnă, străbătută de rîsul de faun al epigramistului Cincinnati și de cântecele fraților regăsiți, va rămâne o vie mărturie legăturii ce s'a încheiat.

Iar această oră rară, când deosebirile cad, neantul se umple de cântec și sentimentele se unesc într'o armonie orgiacă, a fost datorită unei idei. În literatură sunt foarte puține acelea idei, cari ar pute împăca atâtea capete înfierbântate și ar reuși să impune categoriile atât de variate. Ideia unirei scriitorilor într' o societate însă, pare ar fi fost surizătoare de noroc, căci i-a ademenit pe mulți. Și steagul abia desfășurat, au venit cu toții, de nu mai știai unde să te oprești. Au venit mai întâi cei consacrați, în cap cu Sadoveanu; s'a prezentat în corpore ceata lui Mihalache, cu excepția lui Tănase Măndru, care a fost lăsat la poartă, să aștepte; s'au abătut spre noi și cei reșeți, idilicul Stavri și Brătescu-Voinești, cu blana lui Isaia. Iar de pe stradă trăgeau cu ochii spre ferestrele noastre bieții începători, infirmii și clorotici lui Densușianu și alți candidați la coș. Numai bătrânii rămâniau, cu vulpile, în bârlog și-și rideau în pumni misterios și aveau aerul că ne șoptesc din adâncul experiențelor: vai, cli-

pele de unire ce trecătoare sunt și cât de repede vă veți deștepta din dulcea voastră beție!...

Dar concentrarea era făcută. Oficina secretarului Gârleanu operează din răsuperi, cu vâlvă multă și cu rezultate relative. Un cămin al scriitorilor se întrunchipează ca prin minune. Tablouri de Steriade și caricaturi ce lser atârnă pe păreți. La masa, impositantă prin lungime, scriitorii se adună, discută, croiesc planuri. Dar din toate unul singur reușește: / sedințele literare în public. Lecturile comitetului, făcute în provincie, turneul din Bucovina și festivitățile împreunate cu aceasta manifestare, sunt probe, că una din direcțiile de activitate era bine aleasă. Lumea este foarte doritoare de contactul personal cu scriitorii, iar în afară de asta, sistemul de a-ți prezenta unul singur opera în public este astăzi la ordinea zilei în Occident. Cadrul este însă prea strâmt ales. Lecturile publice nu puteau fi întâiul și cel din urmă scop. Nici ideia singură, în jurul căreia puteau fi grupate la un loc atâtea elemente și atâtea interese primite în programul de acțiune nu putea fi o simplă lectură publică. Era nevoie de îndemnul mai puternice, de căi mai multe de propagandă, de un spirit mai cald pentru cauza îmbrățișată. Trebuiau găsite mijloace mai

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvar.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dușmelelor.

Partenie Cosma.

Când ne împodobim coloanele cu acest nume frumos, care a ajuns un simbol al statorniciei de caracter și al activității interesate pentru neam, sântem stăpâniți de-o recunoștință sinceră pentru roadele neobișnuit de bogate ce-au răsărit pe urma acestei activități pe toate terenele vieții noastre naționale. Omul care i-a dat numelui acesta strălucirea unui simbol, împlinește cu ziua de mâine 25 de ani de când a fost înălțat în fruntea celui dintâi așezământ financiar românesc dela noi. A fost chemat de pe câmpul sbuciumat al luptelor noastre politice de pe-atunci, unde se ilustrase ca unul dintre cei mai de seamă conducători din câți am avut și i-s'a încredințat căma grea și anevoioasă a organizării noastre economice, ca celui înzestrat cu talentele cele mai frumoase și mai proprii a infiripa și în societatea noastră părăginită munca cu adevărat productivă.

A trecut de-atunci un sfert de veac, frământat fără încetare de năzuinți nervoase de-a așeza temelile viitorului nostru și am văzut că în lungul restimp de neodihnă ce s'a scurs de atunci cel mai neobosit, cel mai abil și mai neînfrînt dintre noi, a fost tocmai organizatorul vieții noastre economice, a cărui figură se înalță azi în fața noastră radiată de o glorioasă de merite nepéritoare.

Poate nimenea dintre bărbații noștri chesăfășurat o activitate mai bogată și mai rodnică decât acest erou al muncii productive la noi. Speranțele ce a pus obștea noastră în rarele lui talente s'au realizat din prisos și dacă ne încercăm azi totuș o umbră de regret, e că ne gândim la frumoasele rezultate ce s'ar fi putut realiza cu aceste talente și în domeniul mașter al organizării noastre politice.

Dar nimic nu ne poate învedera mai intuitiv succesele unei vieți atât de laborioase decât priveliștea organizației întinse a instituției financiare căruia i-a fost însăși jert-

puternice pentru a ridica societatea la un grad oare-care de autoritate colectivă.

Și aici să ne permitem constatarea unei greșeli de căpetenie. Societatea scriitorilor, ca să și poată mări cercul de activitate și să adune aceste fonduri, cari i-ar fi necesare pentru scopuri ideale (ajutorarea membrilor săraci; editarea de cărți; ridicarea de monumente), trebuia să se îngrijască la timp, ca în Corpurile legiuitoare să i fie recunoscut caracterul de persoană morală. Numai sub forma asta ea putea în eprinde operațiuni mai mari și putea eventual să se dea în judecată dl Pătrașcu, care deține o proprietate publică în posesiunea sa, cu toate că era menită să serviască drept »Casă a scriitorilor». Dar se vede că cei câțiva membri ai societății, aflători pe băncile Parlamentului, au observat o prudentă tăcere. S'au votat în parlament toate societățile de curelari și cismari și s'au recunoscut de persoane morale, — numai societății scriitorilor nu i-a venit rîndul, căci în profesiunile libere, literatura pășește la noi în rîndul din urmă.

Și iată cum și de ce cohesiunea între membrii societății a slăbit treptat. Nefiind gânduri și ac-

fită. «Albina» e azi nu numai fala băncilor românești, ca cea mai mare, mai puternică și mai consolidată dintre ele, ci a ajuns chiar în rîndul marilor așezăminte financiare străine, în stare să lupte și să apere interesele economice ale neamului nostru, cu un succes mereu crescând. Sărbătoritul ei conducător a ajuns să-și vadă împlinit idealul spre care s'a năzuit o viață întreagă: ridicarea la un nivel modern a vieții noastre economice și culturale. Cunoștințele sale vaste și experiențele sale multiple l-au sfătuit clipă de clipă — și pas de pas evoluția noastră economică a luat o desfășurare din ce în ce mai ramificată și mai generală. «Albina» a ajuns o matcă fecundă a vieții noastre economice și e pe cale azi să stăpânească toată fluctuația de interese materiale dintr'un mare colț al țării. E un merit fără păreche acesta și se leagă în parte covârșitoare de vrednicia celui ce a condus-o și călăuzit-o vreme de un sfert de veac, totdeauna viguros și nelipsit dela postul grelei sale datorii.

Dar prinusul recunoștinței noastre n'ar putea să fie deplin, dacă cu acest prilej sărbătoresc, am uita să reamintim multele și tot atât de frumoasele merite ce și le-a câștigat sărbătoritul zilei de mâine și pe celelalte terene ale vieții noastre publice. Dintre ceice vor veni ca mâine să între în rîndurile noastre de luptă, puțini vor ști că Partenie Cosma a fost cel dintâi președinte al partidului național român, că în restimpul dela 1872—1881 cât a făcut parte din camera deputatilor, a fost un om deosebit de activ, cursuri temeinice și inspirate de cea mai ideală iubire de neam, și că își are partea sa de muncă la întocmirea programului nostru național din 1881. Roadele activității sale uriașe pe terenul bisericesc și pe cel cultural sânt mai cunoscute, căci îl vedem și astăzi colaborând cu toate ocaziile pentru întărirea bisericii și culturii noastre românești. A fost pe vremuri unul dintre colaboratorii de frunte ai marelui Șaguna, iar mitropolitului Miron i-a fost sfătuitorul cel mai luminat, ajutându-l la întocmirea tuturor regulamentelor și instrucțiunilor prin cari

țiuni palpabile, cari să i lege între ei pentru scopuri mai bine susținute, rivna de-a străbate până la căminul literaților a căzut acum, făcând loc unei generale indiferențe. Lunile trec și nu aduc nici o veste nouă despre sedințe, sau de alte fapte inițiate. Casa scriitorilor, dintr'un colț dela etajul al treilea de peste drum de Capșa, e mai mult ca pustie. Doar vice-președintele, dl Anghel, de se mai plimbă pe-acolo singuratic, reconstruindu-și amintirile din lași.

E o stagnare semnificativă! Starea aceasta de amortire a unor visuri, frumos încolțite; poticnirea asta atât de repede a unei mișcări, pornită cu un elan deosebit; destrămarea aceasta evidentă a scriitorilor, uniți cu atâta anevioie, sânt tot semne posomorite pentru destinul societății cu atât de măndre începuturi.

Se putea oare ca noi să fim mai norocoși ca înaintașii noștri? Câte încercări de a înjgheba societăți de scriitori s'au făcut dela Eliade-Rădulescu încoace, toate au avut acelaș rezultat: eterna stagnare și dispariția lor pe nesimțite!

s'a pus în aplicare »Statutul Organic» și cari toate răsfrâng lumina înțelepciunii sale adânci și prevăzătoare.

A fost și este unul dintre cei mai activi membri în comitetul »Asociațiunii» și nimenea ca el n'a arătat atâta înțelegere pentru ideile pornite din sinul generației mai nouă. E sigur însă că, dintre reprezentanții generației în apunere, e unul dintre cei mai populari și mai iubiți »bătrâni oțeliți» din câți puțini îi mai avem. Din svonul de sărbătoare ce va străbate mâine din vechiul centru românesc, Sibiiul, se va putea distinge clară și entusiastă și vocea de admirație a generației tinere, drept făgăduință că aceasta generație a văzut și a înțeles frumoasa pildă de cum trebuie închinată o viață în mod cu adevărat folositor neamului, pildă pe care o desprinde curată și strălucitoare din viața și faptele omului sărbătorit mâine.

Ne asociem și noi cu însuflețire la urările ce i-se vor aduce, adânc convinși în sufletul nostru, că sânt aduse unor merite reale și de-o rară strălucire în viața noastră.

Correspondenții noștri din Sibiiu ne vestesc că serbarea de mâine va avea un caracter general, participând întreaga societate românească.

Din prilejul jubileului directorului ei, institutul »Albina» a hotărît să creieze un fond cultural cu un capital de 40.000 de coroane.

S'a mai hotărât să se organizeze o sărbătoare așezat în sala de ședințe a institutului. Tot din acest prilej se va întocmi un album jubilar, care i-se va oferi mâine.

La ora 1 va avea loc un banchet oferit de direcțiune.

Un glas competent.

Ne bucurăm, că în organele din București, se face așa de repede lumină, asupra chestiunii divergențelor noastre cu partidul național, — divergențe pe cari fantazia bolnavă și răința diui A. C. Popovici și a scurților săi acoliți a căutat să le exploateze atât de meschin. Reproducem astăzi un articol din noua revistă bucureștiană, »Căminul nostru», articol în care un competent cunoscător al cauzei noastre naționale, sub titlul »Criza din partidul național de peste Munți» scrie următoarele judicioase reflexiuni:

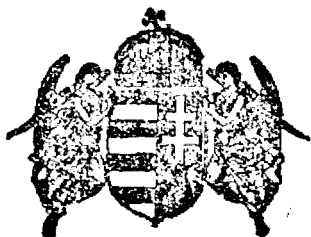
De un timp încoace, o discuție foarte iritată se urmează în presa românească de dincolo și se reflectă în fel și fel de știri, mai mult sau mai puțin senzaționale în ziarele dela noi.

E vorba de grave neînțelegeri ce s'ar fi ivit între conducătorii partidului național român din Ungaria, de diferite curente primejdioase ce s'ar fi descoperit, cu un cuvânt de o criză a partidului, care ar face mult rău cauzei naționale.

Ca eronitari obiectivi și fără nici o preocupare, ne vom sili să arătăm, pe scurt ce s'a întâmplat și ne vom bucura dacă lămuririle noastre vor contribui cât de puțin la restabilirea armoniei, atât de necesară în luptele naționale ale fraților noștri subjugat.

NEUMANN M.

croitor pentru domni,
furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe
IN ARAD.

Constatăm înainte de toate, că nu poate fi vorba de divergențe... oricând în cerce pe veste politica națională a Românilor de peste munte. Nimeni dintr-un fruntaș al partidului nu s'a abătut de la programul acestuia și n'a cerut modificarea lui și inaugurarea unei noi politici.

Singur părintele Văde Mangra, vicarul episcopesc de la Oradea Mare, alegându-se deputat cu program guvernamental, și intrând în șirul susținătorilor guvernului, a pășit vechea politică națională românească și, sprijinit în cărușă de domni I. Slavici și E. Bote, s'a încercat să producă un nou curent, maghiarofil, între Români. Dar încercarea părintelui Mangra a fost hotărât deșeuată de toți ceilalți fruntași ai partidului, și astăzi peste acest incident s'a trecut cu desăvârșire la ordinea zilei. Părintele Mangra nu mai face parte din partidul național român, care a rămas neschimbat și statornic în credințele sale politice și în programul său stabilit de conferințele naționale de la 1881 încoace.

Prin urmare este absolut greșit a crede, că unul sau altul dintre fruntașii partidului, sau dintr-un grupare a lui, urmăresc, pe față sau în taină, vre-o schimbare de front sau vre-o pășire a vechii politici naționale, în totul sau în parte. Dea dreptul ridicol este a vorbi de »strădare« și de »înclinarea steagului național în fața politicii ungurești, cum cu mult regret am văzut că nu s'au sfuit să susțină anumite descoperiri de profesioniști în materie de trădări naționale.

Este adevărat că neînțelegeri există, dar accentuăm încă odată că ele nu izvorăsc din chestiuni de principii, ci din cauze cu mult mai simple și mai mici, inerente imperfecțiilor omenești din toată lumea.

Iată, în linii generale, cum se prezintă lucrurile, privite în față, fără patimă și fără considerații subiective:

În anul din urmă, s'au ridicat dintre Români de dincolo câșiva tineri talentați și cu cultură superioară, cari își cer locul cuvenit în viața publică și dreptul de a și spune cuvântul în chestiunile naționale, politice și culturale. Cum unii dintre dânșii, ca poezii O. Goga, Dr. I. Lupaș, H. Chendi și alții, s'au manifestat și ca scriitori de valoare, articolele lor din ziare și reviste, fiind bine primite de publicul cetitor, au produs un imbold alor curent în viața publică a »Românilor de peste munte«, curent care se rezuma în cuvintele: primirea rândurilor, atât ale muncitorilor pe terenul cultural literar, cât și ale luptătorilor pe terenul național politic.

Ei bine, pentru oamenii cari nu se gândesc la ei, la interesele și ambițiile lor personale, ci la progresul neamului în cultură și în viața națională nu poate fi nici un rău în faptul, că o pleiadă întreagă de bărbați tineri, mai bine înzestrați și mai bine preparați decât erau și puteau să fie înaintașii lor, se prezintă pe teren și cer partea cuvenită în munca și luptele naționale.

Opinia publică a Românilor le-a dat dreptate ceea ce se dovedește, între altele, prin faptul că »Tribuna«, la care sânt grupați cei mai marcați dintre dânșii, este ziarul românesc cel mai răspândit și mai gustat. Tot același lucru rezultă și din împrejurarea, că în vara trecută, adunarea generală a »Asociațiunii«, cea mai de căpetenie organizație culturală românească, acceptând de viza: »primirea rândurilor«, a ales, dintre reprezentanții acelor tineri, pe dnii Dr. I. Lupaș, G. Precup și I. Agărbiceanu, ca membri ai comitetului său central, al cărui prim secretar este de mai mult dl O. Goga, iar al doilea secretar este directorul »Luceafărului« dl O. Tăslăuanu, tot un tânăr, susținător al curentului celui nou.

Cum însă acești tineri, ca toți oamenii mai de seamă, dau în scrisorile lor continue dovezi de independență și își permit să critice, la ocazii date, atitudinea și faptele conducătorilor oficiali ai partidului național, și în general ai vieții publice românești, a fost fatal ca ei să provoace și unele susceptibilități și animozități din partea celor ce se simțeau atinși.

Așa de pildă ei au susținut prin »Tribuna«, că dezastrul suferit de Români la alegerile par-

lamentare din anul trecut, nu se datorește numai volnicilor stăpânirii, ci lipsei de organizație a alegătorilor români și de activitate încordată a a conducătorilor.

Tot asemenea au susținut, și în parte au dovedit, că aceleși cauze se dator-ște faptul, că reprezentanții Românilor în congregațiile comitatelor (consilii județene) au fost decimați cu prilejul alegerilor din toamna aceasta.

Au mai susținut că atitudinea conducătorilor partidului în atacarea scrisorilor a ziarului »Lupta« din Budapesta și în relațiile dlor cu tipograful Birăuț a dat prilej la bânuiele, cari nu sânt de natură a înălța prestigiul partidului național, și că în privința negocierilor de împăcare cu guvernul, au lăsat lumea românească în nedumerire, silind pe dl Dr. Mihai, cu care guvernul s'a pus în legătură în această afacere, să declare că nu i-a fost cu putință să primească dela membrii marcați ai partidului o formulare precisă a condițiilor în cari partidul ar fi dispus să intre la învoială cu guvernul.

Criticele acestea au enervat pe unii dintre membrii fruntași ai comitetului național și i-au făcut să vadă în acțiunea tinerilor și a »Tribunei« mai mult decât putem admite că este în adevăr.

S'a susținut că intenția lor adevărată ar fi: ba decapitare bătrânilor, ba discreditarea partidului, ba convertirea prin surprindere a Românilor la politica »maghiaristă«, la »trădare națională«.

Câțiva domni din Arad, exasperați de criticele »Tribunei«, au mers atât de departe, încât au convocat, cam prin surprindere, o așezare a clubului român din acel comitat, și au votat o rezoluție, prin care »Tribuna« este dezavuată, cerându-se dela Comitetul central să declare că acest ziar nu mai este al partidului național român. O înscenare absolut inutilă, fiindcă »Tribuna« metodată n'a pretins să fie organul oficial al partidului și n'a aspirat la alt rol decât acela de ziar național independent, în care toți oamenii competenți și cu sentimente neabuzate să și poată spune cuvântul asupra chestiunilor ordinea zilei.

În acest sens a publicat, săptămâna trecută, o declarație șeful guvernului dela »Tribuna«, venerabilul dl Dr. Oncu, respingând în același timp toate bânuiele de »maghiarism« și de »trădare«, a un altă asupra acestui ziar. Iar desore cinstea personală a dlu Oncu, și despre curățenia sentimentelor sale naționale nu se poate îndoi nici marea.

Cu toate acestea, celelalte fol românești, ca »Lupta«, »Drapelul« și »Gazeta« continuă a ataca »Tribuna« și pe tinerii ei scriitori, sub cuvânt că așază partidul național și comitetul său, dar întru un fel care cam trădează pe concurențele suferite pe surata preferință de publicul cetitor...

Așa cum sunt, neînțelegerile acestea sunt regretabile și nu pot fi aprobate de nimeni. Sta-bilit fiind însă că nu e la mijloc o divergență de principii, creiem că ele s'ar putea ușor aplană, cu nițică bunăvoință din ambele părți.

Tinerii nu trebuie să fie prea agresivi, ci să dea bătrânilor respectul și considerația ce li se cuvine. Dar de altă parte nici bătrânii n'au motive să fie prea susceptibili și bănuitori, și să și piardă cumpătul în fața oricărei critice, căci vreme a ceasta este pornită din răvna de a servi cauza neamului iar descoperitorii de trădări naționale să se astimpe, căci, slavă Domnului, s'a făcut destule ori dovadă, că trădători nu există între Români. S. A.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Euz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Bănuiele se ris pesc...

— Fapte și documente. —

Trei zile după conferința din Budapesta, ceața deasă de bănuiele și intrigi începe să se risipiască. Judecata nepreocupată a lumii omânești, la care am făcut apel, ne dă dreptate. De pretutindeni primim zilnic cuvinte de încurajare. Chiar și presa românească din Regat, pentru »informarea« căreia s'a cheltuit atâta energie, nu mai publică nimic cu privire la faimoasa »dezastruare« a »Tribunei«.

»Lumea românească de aici — ne scrie un prieten din București — s'a convins de netemeinicia târbiului și opinia publică condamnă pe cei ce s'au grăbit să împrăștie știri tendențioase. Comunicatul oficial a făcut o rea impresie. Mai ales pasagiile în cari orice observare cu privire la conducerea partidului se declară de trădare națională, a produs multă iarbitate... Cei mai mulți consideră aceste pasagii ca o naivitate, la care nu se așteptau«.

Ne întrebăm iarăș și iarăș: ce-a făcut »Tribuna« pentru a se învârmicide o »osândă« atât de puțin așteptată? Un lucru foarte nevinovat: amărâta de înfrângerile ce le-am îndurat în vremile din urmă, la alegerile pentru parlament și congregație, a dat glas nemulțămirii generale față de lipsa de organizație și stăruință în acțiunile noastre; a constatat că nu s'a muncit îndeajuns pentru pregătirea luptelor electorale; că organizația noastră actuală e insuficientă; că unii dintre fruntașii noștri nu stau la culmea chemării lor; că hotărârile conferințelor naționale nu se execută. Și, drept concluzie, în îngrijorarea ei pentru viitorul partidului național, a cerut o premenire și angajarea de noi forțe de muncă.

Și ce-a făcut conferința din Budapesta?

În loc să judece dacă nemulțumirea e întemeiată; dacă învinuirile — izvorite din sentimente de îngrijorare pentru chestia națională — ce le-am adus unora și altora sânt adevărate sau nu; dacă organele noastre executive au fost la nivelul chemării lor, — vine și declară că »Tribuna« a înfrânt disciplina de partid... Cu alte cuvinte: conferința a adnis temeinicia afirmațiilor noastre, dar discuția lor o consideră drept încălcare a disciplinei de partid.

Dacă am fi preamărit organizația noastră (care nu există), cântând în ditirambi laudele celor cari îndrumă... neactivitatea noastră politică, am fi spus o minciună, dar n'am fi încălcat disciplina de partid. Când am spus însă că nu se muncește îndeajuns, că în parte vina nesucceselor noastre este și a conducerii, am spus adevărul și, deci, am încălcat disciplina de partid.

Aceasta e logica ciudată ce se desprinde din sentința de »reglementare« a »Tribunei« rostită la Budapesta.

Trebuia să continuăm numai felul vechiu de mușamalizare a înfrângerilor noastre și toate ar fi fost — poate! — bine și în

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, pentru tâmplăria **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de căpetenie mi-e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant.

Depozit permanent de mobile gata.

Cu stimă:

SZÉLES SÁNDOR, tâmplar artistic.

Oradea-Mare, Hármas-utca 5—7. Telefon intra și extra urban 902.

orânduială. Trebuia să perpetuăm numai scuzele tradiționale: terorismul administrației a fost la culme; preoțimea și învățătorimea noastră nu și-a făcut datoria; poporul e stricat și venal, — dar conducătorii și fruntașii, ei au fost la culmea chemării.

Am avut însă curajul să recunoaștem că vinovații sânt nu numai în oastea mare a gregarilor, ci și în statul nostru major. Să nu crează nimeni că aceste constatări nu ne-au durut și pe noi. A trebuit să spunem însă odată că nu e bine să punem întotdeauna jumătatea vină pe preoțimea și învățătorimea noastră, de soarta cărora atât de puțini inși se interesează, și cealaltă jumătate pe masele alegătorilor, în mijlocul cărora mulți dintre ai noștri nu se coboară decât în cursul campaniei electorale, ca apoi iarăși să nu-i mai vadă nimeni până la nouile alegeri!..

Vor fi și în sânul preoțimii și învățătorimii noastre destui cari nu și-au împlinit datoria către neam, — cum au fost și sânt mulți cari au adus și aduc jertfe pentru a putea rămâne credincioși steagului național. Și cu câte pilde frumoase de adevărat eroism național ni-am îmbogățit prin ținuta bărbătească a multor alegători țărani!

Vina n'o mai puteam înjuntați, ci trebuia s'o încărcăm pe toate umerele culpabile, ca să nu ducă și vina altora tot biata noastră preoțime și învățătorime și oropsitul nostru popor de la sate.

Aceasta am făcut-o și acum așteptăm cu conștiința liniștită și judecata celor neprecupați.

Diagostea de neam și credința către programul național neștirbit ne-a călăuzit în trecut și ne va călăuzi și în viitor.

Cuvinte de încurajare.

Di Nicolae Chicomban, preot ort. în Ghilad, ne scrie:

«Sufletul poporului nostru, la a cărui deșteptare și luminare ați contribuit ca nimenea altul, este martorul jinitei demne și adevărate al muncii dezinteresate, pe care a-ți depus o și o depuneți prin adevăratul luminător al poporului prin ziarul «Tribuna». Înainte deci cu fruntea înălțată, căci datoria v'ați făcut-o cu toată demnitatea unui ziar național! Puteți fi chiar mindri de roadele săminței ce în decurs de 14 ani ați aruncat-o în ogorul nației române.

Dumnezeu și poporul român e cu Dumneavoastră, deci — înainte!»

Din sânul tinerimii române din Cluj ni se scrie:

«Cred că zilele critice ce le trăiește acest popor nefericit, grație conducerii «bărbătești», nu vă vor abate dela calea bună ce a-ți apucat, ci din contră, cu mai multă putere inimile tinere vor pune pe hirtia tiparului, — ca și până acum — tendințele de progres și înaintare...»

Di Valeriu Ocariu din Măcoviște, un avocat nou, ne scrie:

«Vântul de primăvară a sosit și la noi... Rog deci cu stimă să binevoiți a-mi trimite și mie mult prețuita «Tribuna».

Voci de presă din România.

Din București ni se scrie: Simpatia pentru «Tribuna», atât de mult îndreptățita crește — cum era de prevăzut — tot mai mult. Zărele din Capitală recunosc că au greșit când au dat crezământ calomniilor răspândite de dușmanii ei. Chiar și «Minerva» și-a coborât diapazonul. În schimb,

celelalte ziare se declară toate în favorul «Tribunei».

Iată de pildă ce scrie «Mișcarea» din Iași:

«Sînt regretabile neînțelegerile ce au izbucnit în partidul național român și mai ales în comitetul său central prin demisiunea dlor Dr. Oncu și Octavian Goga și prin protestarea dlor V. Goldiș și Dr. Ștefan C. Pop în contra «Tribunei». Și atât mai regretabile sînt aceste neînțelegeri, fiindcă ele au izvorît dintr'o simplă bănuială nefundată, anume, că «Tribuna», prin critica prea viguroasă ce-o exercită asupra conducerii partidului și asupra unor manifestații bolnăvicioase ale vieții publice a Românilor de peste munți, ar servi, în ultima analiză, politica mișcească a trădătorului Mangra.

Bănuiala aceasta o socotim prea subiectivă, ba chiar prea riscată. Căci nici un spirit clar nu poate concepe din partea unui bărbat integru, încăruntit în lupte pentru românism cum este dl. Dr. N. Oncu, înfemeietorul și susținătorul «Tribunei» și nici despre poetul Octavian Goga că ar putea să conceapă măcar o asemenea politică.

Noi, cari urmărim cu inima strînsă și cu atențiune încordată, toate luptele Românilor de peste munți, sîntem convinși că întreg substratul neînțelegerii este pe de o parte o chestiune de temperament, prea neînfrinat, iar pe de altă parte o chestiune de sensibilitate aproape bolnăvicioasă...

Un articol, și mai energic publică excelența revistă literară «Ramuri» din Craiova, care se bazează netemeinic pe învinuirile ce s'au adus «Tribunei» de comitetul executiv și condamnă ușurețea cu care membrii au aruncat piatră asupra acestei gazete care este «o mândrie a presei românești de pretutindeni». Și așa, ce, cari, în virtutea legilor lor, au cerut moartea «Tribunei», vor trebui să se mulțumească cu scrierile nouțe ale lui Scutitu. Articolul din numărul de Martie, în care se arăta rolul acestui ziar de la întemeierea lui până acum, a fost reprodus de marile ziare din București «Viitorul» și «Voința Națională». Calomniile nu mai prind.

«Tribuna» și conferența.

«Prietenii» noștri continuă să „informeze” lumea românească despre atitudinea «Tribunei» din nou că se faurește afirmația împotriva noastră din faptul că la conferența din Budapesta nu s'a prezentat nimeni dintre cei ce stau în jurul «Tribunei».

Repetăm că nimeni din jurul «Tribunei» n'a fost invitat la conferență. A fost invitat numai membrul în comitetul executiv dl. Dr. N. Oncu, care însă de două săptămâni e în sirdinătate.

Calomniile noi.

După ce calomniile răspândite la presa noastră în presa românească din Ungaria și România n'au prins, aceiași piteleni s'au grăbit să «informeze» presa străină.

Așa ziarul vieniez, «Reichspost» primește, din Budapesta, știrea că «Tribuna» a fost dezarmată din part a comitetului executiv «fiindcă a trecut în tabăra Românilor moghioroni...»

Și m'ame e autorul acestei informații și întrebăm: are oare dl. deputat... curajul să răspundă pentru această nouă calomnie?

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körút 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

Scrisori din București.

Ce cer țărani reprezentanților lor în Parlament. — Un studiu al profesorului basarabean Grădeșcu. — Ajutoare pentru săraci. — Terenurile inundabile. — Holera.

București, 8 Decembrie.

Partidele politice se pregătesc în vederea apropiatelor alegeri. După cât se poate se prevede, lupta va fi cât se poate de aprigă. Cu deosebire între cele două partide conservatoare, cari își discută dreptul de succesiune la guvern. Năzuința tuturor este de a câștiga marea masă a alegătorilor de la țară, cari în timpul din urmă au început a și da tot mai mult seama de drepturile lor. Ei pretind astăzi ca legile ce se fac cu privire la dănsii să nu se facă fără a fi reprezentati în parlament și țărani. E drept că și până acum au fost reprezentați în parlament țărani. Dar aleșii lor nu erau întotdeauna adevărații reprezentanți ai intereselor țărănești.

Zilele acestea mai mulți fruntași ai țărănimii s'au întrunit în București unde au stabilit următorul program, pe care să-l adopte a ei cari — indiferent de partidul la care aparțin — vor veni să ceară vourile țărănilor:

1. Candidatul va trebui să lupte pentru introducerea votului un-vel secret și egal pentru toți Români. Să ceară înființarea de școli și localuri corespondente în toate comunele. Îmbunătățirea stării materiale a învățătorilor. Ștergerea incompatibilității dintre demnitatea de deputat sau senator și a cea de învățător sau preot.

2. Ridicarea bisericii la înălțimea chemării ei și îmbunătățirea stării materiale a preoților și a cănărilor.

3. Înființarea unei case centrale pentru construirea de case țărănești, frumoase și sănătoase. Exproprierea de terenuri pentru alinierea și înfrumusețarea satelor.

4. Să se dea comunelor rurale autonomia, de care are trebuință pentru a prospera și a se dezvoltare.

5. Impozitul progresiv pe venit și ușurarea impozitelor indirecte, cari ridică așa de mult prețul articolelor absolut indispensabile pentru viața de toate zilele. Înființarea sării și a zahărului. Desființarea prestațiilor în natură și înlocuirea ei cu o anumită dare pe venit.

6. Impedica ea împărțirea pe măsură a proprietății mici, făcându-se un minimum indivizibil. Să se ia măsuri pentru reconstituirea acestui minimum de proprietate țărănească. Comasarea proprietății mici. Facerea cadastrului întregel proprietății rurale.

7. Încurajarea tuturor industriilor și meseriilor. Înființarea de ateliere prin sate și căutarea de mijloace practice pentru a se da de lucru sătenilor în timpul iernii. Înființarea de gospodării model prin sate, acestea să fie conduse de absolvenții școlilor de agricultură.

8. Acordarea de mici pensii veteranilor, cari au luat parte la războiul din 1877. Înființarea unui mic contribuțiu, care se va depune la băncile populare pentru asigurarea bătrânelor și pentru ajutorarea în cazuri de moarte. Ajutorarea cooperativelor sateșii pentru producție și industrializarea produselor solului. Înlesnirea desfacerii pe prețuri bune a produselor țărănești prin găsirea celor mai bune piețe și debușuri de vânzare. Înlăturarea obligărilor pentru vitele sătenilor. Încurajarea cultivării livizilor și a creșterii vitelor. Introducerea obligărilor în legea învoielor agricole pentru proprietar sau arendaș de a da sătenilor pentru cultură trei sferturi din moștile ce exploată, după regulile deja stabilite în acea lege. Aplicarea dispozițiilor din legea trusturilor și asupra proprietății mari.

9. Restrângerea atribuțiilor jandarilor rurali. Reducerea termenului de armată la un an pentru

Dési Mór

GLUJ—KOLOSJAR, str. Szentegyháza nr. 6.

vopsitor și curățitor chimic
de haine

Fabrica: str. Sörház nr. 1.

Vopsește și curățește după sistemul școlii de specialitate din Germania!

Specialist în vopsirea hainelor de doliu.

!! Dési vopsește, curățește !!

absolvenții cursului primar. Intronarea domniei legilor.

Acestea sânt punctele principale ale programului cel care țărani de la candidații cari vor veni să le ceară voturile. Intru cât vor reuși se va vedea.

Fărăste, ar fi bine ca țărani să și poată trimite în parlament oamenii lor. Căci așa cum este astăzi reprezentată țărâna, se lasă încă mult de dorit. Cred interesant studiul apărut de curând al profesorului basarabean Grădescu, în care se face în această privință o comparație cu starea de lucruri din Duma rusească. Iată ce l se scrie din Odessa: »Unve-sulof« în ce privește aprecierile dlui Grădescu care zice:

»In ce privește Duma actuală, ea e în multe privințe asemănătoare sau inferioară parlamentului românesc; dar, într'o privință, e superioară lui, și tocmai de această superioritate vreau să vorbesc.

»Modul cum se trec legile cam seamănă cu cel dela noi; miniștrii aduc proiecte de legi, în secțiuni li se aduc mici modificări, în ședințe plenare se propun modificări mai mari, dar comitetele delegațiilor resping modificările propuse de deputați, dupăcum miniștrii resping modificările delegațiilor; iar dacă se întâmplă ca majoritatea Dumei să fie de părere opoziției, consiliul imperial e, la sigur, de părerea miniștrilor.

»Așa că, în definitiv, legile, ori se aplică așa cum au fost propuse, ori nu se aplică de loc.

»Intr'o privință, însă cum am spus mai sus, Duma e superioară camerei noastre: reprezentanții țărânelor sunt țărani.

»Și atunci când e vorba de interesele țărânelor, de acele care o privesc direct, deputații aceștia uită și de partid și de program, și se manifestă numai ca țărani. Această superioritate s'a dovedit odată mai mult cu ocazia discuției legii învățământului primar.

»Când s'a adăris în principiu generalitatea învățământului primar, toată lumea a înțeles ca el să fie gratuit și obligator; n'au înțeles astfel lucrurile dreapta Dumei și dreapta centrului. Și după ce au vădit că nu s'au putut aduce argumentul, ajuns banal, dar reimprespătat la nevoie, cum că obligativitatea va fi o povară pentru țărani.

»Intr'o cameră, unde nu sunt țărani, argumentul acesta poate să aibă trecere.

»Dar, cum am zis, în Dumă sunt țărani, și spre uimirea intru-gerei drepte, s'a ridicat deputatul Surkevici și a ceit o declarație înscărită de alți 35 de deputați țărani, toți monarhiști și reacționari în toate celelalte chestiuni.

»Pînă această declarație cel 35 de deputați afirmă că obligativitatea învățământului nu numai că nu l împovărează pentru ei, dar e indispensabilă.

»Astfel că în momentul când interesele țărânelor au fost atinse, reprezentanții ei, în contra partidului din care fac parte, au lucrat aături de opoziție, iar deputatul Surkevici a vorbit cum suntem deprinși să auzim că vorbesc cei din extrema stângă.

Se apropie să bătorile Crăciunului. Societățile de binefacere sunt în plină activitate pentru adunarea sumelor de ajutorare a săracilor. E o înțrecere frumoasă, de multe ori îndușăitoare, înspirată din mila și dragostea pe care o inspiră suferința de aproape. O deosebită atenție merită cu deosebire societatea femeilor ortodoxe, înființată anul trecut în urma constatărilor triste ce s'au făcut cu privire la propaganda catolică. Pentru ajutorarea copiilor săraci, această societate a aranjat un frumos bazar în casele dlui N. Filipescu, din str. Scaune 12. Se vor vinde tot felul de jucării pentru copiii săraci. Obiectele au fost dăruite de A. S. R. Prințesa Maria și de doamnele din înalta societate românească.

Proiectul depus în Aprilie de d. ministru Al. Constantinescu cu privire la pune-ea în valoare a pământurilor din cauza de inundație a Dunărei,

a venit în debaterile parlamentului. Proiectul prezintă o mare însemnătate economică și prin faptul că, în conformitate cu dispozițiile lui, se vor face lucrări de asanare și în zonele de inundație ale altor cursuri de apă. Domeniul rural, ce s'ar câștiga în urma acestor îmbunătățiri ar fi enorm și averea națională ar crește în mod simțtor.

Statul român posedă 750.000 hectare de pământ numai în zona inundabilă a Dunărei. Particularii au în această regiune 180.000 de hectare. De-oamdată nu se va putea pune în valoare întreg acest teren, ci numai vre-o 350.000 de hectare. Cheltuielile nu sunt mari în raport cu venitul, pe care l'or aduce acest pământ cucerit prin muncă din valuri. Azi un hectar nu aduce un venit mai mare de opt lei. După lucrările de asanare însă, scoțindu-se un hectar ar aduce un venit curat de cinci zeci de lei. Fiecare an de întârziere al lucrărilor aduce așa dar țării o pierdere de cel puțin de douăzeci de milioane de lei. Este deci de dorit ca lucrările de apărare să înceapă cât mai curând.

Din cauza holerei, la punctele de trecere dinspre Transilvania se luaseră în toamnă o serie de măsuri față de călătorii și mărfurile ce soseau din Ardeal în România. În timpul din urmă, ne mai constatăndu-se nici un caz de holeră, măsurile au fost ridicate pentru călătorii și mărfurile din Transilvania. Au fost însă menținute pentru proveniențele din celelalte părți ale monarhiei.

Correspondent.

Măcelul dela Galați.

— Stare de asediu în sat. —

Pentru a învedera împrejurările în cari s'a petrecut și pentru a înțelege antecedentele feroșului omor dela Galați, reproducem aici o parte dintr'un raport ce am primit azi:

În comuna fruntașă Galați lângă Făgăraș, aproape 21 ani a fost primar Petru Schiopu, un fruntaș cu stare bună, drept și cinstit. Singurul păcat ce avea în ochii argașilor puternicilor zilei era că nu se lăsa a fi folosit de unele orbă în scopurile lor meschine. Poporul însă îl încunajura cu dragoste și încredere.

Trebura deci delăturat din post cu ori și ce preț.

Alegerea de primar comunal a fost pusă de suprefectul Făgărașului pe 20 Decembrie, a doua zi după sfatul Nicolae.

S'au anunțat la postul de primar Petru Schiopu fostul primar, Nicolae Comșa, sătean fruntaș și fără prihană, și Petru Lazar, jocar, precum și 2 »Sirohmani«: Oh-orghie Tutoiu și Ioan Bonea.

Majoritatea covârșitoare a popoului se grupează în jurul vechiului primar, iar pentru cazul dacă acesta n'ar fi primit pe lângă Nicolae N. Comșa. Văzând aceasta primpretorul (suprefectul) Bisztrai Iósef, îndemnat și de clică, nu a voit să pună în candidație nici pe Petru Schiopu, nici pe Nicolae Comșa, ci numai pe agreata lor unesală Petru Lazar și pe lângă aceasta pe cel 2 Sirohmani, cari au declarat numai decât că se retrag, ca astfel prin apucătura aceasta să rămână Petru Lazar, cel nevolit de popor, fără contracandidat.

La auzul acestei apucături popoul s'a înversunat și a cerut ca să fie puși în candidație toți câți s'au anunțat.

Dorința popoului a fost bruscată stăt de primpretorul, cât și de unii clicăși, strigând popoului în față: »Nu avem să punem primar! Nu voi prostii! Noi poruncim, nu voi!«

Inversunarea popoului bajocorit s'ajunse la culme. Mulțimea ridică pe umeri pe candidatul popoului, Nicolae Comșa, și vola să-l ducă în

localul primăriei și să ceară dela primpretorul punerea lui în candidație.

Cei patru jandarmi înarmați până în dinți, la porunca primpretorului se pun în calea lor cu puștile încărcate.

Mulțimea de popor, în imbulzeala cea mare, împingea pe cel din frunte cu putere ceiră usa localului, astfel că erau duși cu oțtere fără voia lor spre locul de alge e în învălmășala aceasta, cel din frunte ajunsă într'o situație foarte critică: în față le stăteau baionetele jandarmilor, iar din dos poporul îi mână mereu înainte. Ajunși în nemijlocita apropiere de baionetele jandarmilor, Nicolae Schiopu, care era în frunte și gata să ajungă în baionete, pentru ca să nu fie străpuns, întinde mâna să dea baioneta unui jandarm la o parte în acea clipă au și trăznit puștile jandarmilor, dând fără milă mai multe focuri asupra mulțimei.

S'a produs o spaimă îngrozitoare, strigăte de durere ale celor trântiți de gloanțe la pământ, vaietele femeilor desperate și țipetele copiilor galbeni de spaimă umpluau văzduhul. În învălmășala îngrozitoare ce s'a născuse, poporul abea putea să se refugieze. Atunci voinicoșii jandarmilor mândri și satisfacți de vitejia lor, să aruncă cu baionetele asupra popoului, străduindu-se să rănească milă tot ce le venea în cale. Zidurile bisericii din față erau ciuruite de gloanțe și stropite de sângele jertfelor nevinovate. Un mort, oșt greu răniți zăceau în noroiul din fața primăriei.

(Aici corespondentul nostru dă lista, cunoscută deja, a sărmanelor jertfe)

Toate jertfele sunt oameni căsătoriți și cu copii, — afară de unul.

Se zice că mai sunt și alți mulți răniți, cari însă de groaza jandarmilor și a temnițelor, cu care sunt amenințați își ascund ranele suferind în tăcere.

Ca încoronare a vitejiei jandarmilor, s'a pornit o adevărată goană după cei »vinoșii« (??)

Agitațiunea și amărăciunea îndreptățită a popoului e la culme.

Sore liniștirea, s'au mai bine zis, pentru liniștirea popoului, comuna e împărțită cu jandarmii și o companie de honvezi.

Dela „Asociațiune“.

— Biblioteca populară. —

Apropiindu se termenul când »Biblioteca populară a Asociațiunii« trebuie să apară, rugăm pe toți domnii cari au primit liste de abonament să binevoiască a le înapoi la adresa: »Asociațiunea«, Sibiu (Nagyszeben), str. Șguna nr. 6, împreună cu sumele încasate.

E în interesul abonaților ca listele de abonament să fie înapoiate cât mai curând, ca expediția să se poată face la vreme și în bună îndușală.

Ceice doresc să se mai înscrie membri ajutători ai »Asociațiunii« sânt rugați a cere liste de abonament, pe cari biroul central le trimite oricui.

Aducem totodată la cunoștința tuturor, că nr. 1 din »Biblioteca populară a Asociațiunii« s'a pus sub tipar și că până la sfârșitul lui Decembrie va fi gata. Numărul prim va cuprinde povestirea originii neamului românesc de Dr. Ioan Lupaș. Biblioteca va avea o copertă specială, lucrată de pictorul nostru Gheorghe Russu. Textul broșurii de asemenea va fi ilustrat.

Expediția primului număr se va face îndată după primirea listelor de abonament.

Rugăm deci încă odată pe toți ceice au ascumenea li te să grăbească cu înapoierea lor, ca expediția să nu sufere întârziere.

Biroul »Asociațiunii«.

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Rét din Marosvásárhely, (Plaza Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expediam franco în ori ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang - Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 24 Decembrie n. 1910.

Ioan Russu-Șirianu,

— Un an dela moartea lui. —

În aceste zile pline de deslănțuirea pa-timilor omenești, când numele »Tribunei« e fluturat pe buzele tuturor acelor, cari mai mult sau mai puțin se interesează de chestia națională, s'a pomenit și numele lui Russu-Șirianu, regretatul nostru tovarăș de muncă, care a dat o fălăire atât de entusiastă flamurei acestui ziar. Măne în 12 25 Decembrie se împlinește un an dela moartea lui și el care a fost soldatul ne-înfrânt al atâtor idei mântuitoare, privește azi ocrotitor lupta nobilă ce-o ducem în numele ideilor supt a căror steag cu atâta dragoste s'ar fi înrolat și el. Cu inima su-pusă de durere ne amintim azi viața labo-rioză și călăuzită de-o nețărmurită dra-goste de neam a celui pe care soarta atât de năpraznic ni l-a răpiț, într'o rece și umedă zi de iarnă anul trecut. Voi toți, to-varășii cu noi în suferințe, saliori neobo-siți ai condeului românesc, cari ați înțeles și v'ați cutremurat de taina cea mare a ros-tului vostru pe pământ, cuvine-să azi să vă înălțați cu sufletul și gândul, dimpreună cu noi, la cel ce și-a iubit, cel mai inflă-cărat dintre noi, condeul gazetăresc și care ne-a învățat să îndrăgim suferințele sfinte ale marelui nostru popor românesc.

Pentru a se sărbători amintirea regretatu-lui Russu-Șirianu — ne scrie coresponden-tul nostru din București — au fost convo-cați pentru astă seară, în casa d-lui D. C. Butculescu, toți președinții societăților și cor-porațiilor românești din capitală. Cu a-ceastă ocazie se vor forma birourile comi-tetului național român pentru comemorarea eroilor noștri și se va stabili un program pentru comemorarea lui Ioan Russu-Șirianu. În apelul lansat citim următoarele rânduri scrise cu multă căldură :

«Ioan Russu Șirianu a fost unul dintre stegarii publicisticii române din Transilvania. El a fondat ziarul »Tribuna Poporului«, în urmă devenit »Tribuna«, care a fost repre-zentanta ideilor și tendințelor de înnoire și progres atât în viața presei, cât și a parti-dului național».

— Romanul »Tribunei«. Aducem la cuno-ștința cetitorilor noștri că începând cu 1 Ianuarie 1911, vom începe să publicăm — în afară de foiletonul nostru obișnuit, căruia și pe viitor o să-i dăm deosebită atenție — și romane mai lungi.

Începutul îl vom face cu celebra operă a lui Tolstoi »Războiu și pace«, tradus (pentru întâiaș dată în românește) de cunoscutul publicist și colaborator al ziarului nostru Radu Baltag.

— Românul cu Românul. Ni-se scrie: La 22 Decembrie n. a avut loc ale-gerea de notar în Dud (com. Arad). S'au prezintat 4 candidați, 3 Unguri și un Ro-mân. Alegătorii români din propriu îndemn s'au grupat în jurul candidatului român, dl Octavian Juncan, fost ajutor de notar în Agriș, care a întrunit 16 voturi din 19 câte s'au dat. Candidații unguri toți trei împreună au avut numai 3 voturi.

Sântem mândri de ținuta bărbătească a bravilor alegători și dorim să-i vedem în-

totdeauna apărând cu aceeași bărbăție drep-turile noastre românești.

— »Lucefărul« de B. Delavrancea. Din București ni se scrie: Joi seară s'a reprezentat, pentru întâia oară, la Teatrul Național, noua piesă a lui Delavrancea »Lucefărul«, cu atâta curiozitate așteptată de toată lumea.

Un public numeros și ales a cinstit premiera aceasta în care neîntrecutul nostru prozator a fa-chis încă o pagină din istoria neamului nostru.

Despre »Lucefărul« cu care autorul a încheiat trilogia moldovenească, nu se poate scrie în spațiul unei cronice scurte de gazetă.

Are atâtea frumuseți de stil, atâtea icoane lumî-noase, atâtea sentimente înălțătoare, încât nu știi despre care să vorbești, mai de grabă.

Dragostea de neam și de pământ, care însu-șitește întreaga lucrare, a mișcat pe spectatori mai mult decât orice meșteșugul de teatru.

Pentru că »Lucefărul« nu este atât o piesă de teatru, cât o înșirare de tablouri nelăchiguit de frumoase. Are, cu toate acestea, câte-va clipe în-tr'adevăr dramatice, cum este de pildă, sfârșitul lui Corbea.

Peste întregul desfășurare de priveliști suită însă, ca un vânt răcoritor, iubirea de moșie și venerațiune a vremilor de glorie ale neamului ro-mânesc.

Din acest punct de privire »Lucefărul« este o operă neîntrecută: patriotismul dintr'însa nu este de paradă, rece, fără viață, ci sincer și în-zestrat cu o fermecătoare putere de convin-gere.

Măestrul Notara, dra Tina Barbu și ceilalți ar-tiști au contribuit la izbândă celei mai noul piese a dlui Delavrancea.

Delavrancea nu posedă, rara înnoiață, osul de a atâta curiozitatea, imaginația și... simțin-te, ca autorii francezi moderni, în schimb este au-torul dramatic ce ne trebuie; plin de sănătate și de cluste.

— Semne bune în B.-Comloș. Ni se scrie: În 5/18 Decembrie s'a redeschis anul acest cursul conferențelor prin doi tineri însușiți. Cel din-tăi care a luat cuvântul a fost învățătorul direc-tor: Teodor Bucurescu. Într'o expunere împede, aleasă și bine înto-mită pentru mulțimea popo-ralui adunat, a vorbit despre »Alcool« și urmă-rite lui triste asupra omenimei și a combătut »credințele false« cari le au mulți dintre țărani noștri și poate chiar și dintre inteligenți. Confe-rențiarul a fost ascultat cu o încordată atențiune și viu aplaudat.

A urmat dl Ștefan Cioroianu, rigorosant la teo-logia din Cernăuți, zugrăvind icoana bogată și de însemnătate epocală a activității marelui Șa-guna. A fost de asemenea ascultat cu plăcere și călduros aplaudat. În această zi, după sfânta litur-ghie, s'a celebrat parastas cu 2 preoți și 6 învăt-ători toți din loc, întru pomenirea »marelui An-drei«.

În mijlocul fiacărilor de lumină, — pe masă era — bustul lui de marmoră. — Et lumine, a-colo a fost împreună cu credincioșii săi urmași. D. Cioroianu a încheiat rugând mulțimea să vie și Duminica viitoare făgăduindu-i să le vorbească. »Despre școală și biserică« iar dl învățător Bucu-rescu »Despre creșterea băleților dela nașterea până la etate de 6 ani«.

Raportorul.

— Un asasin achitat. Un secretar dela un hotel din Praga cu numele Macek câteva săptă-mâni în urmă și-a împușcat iubita și pe urmă a încercat să se sinucidă dar nu i-a reușit. Mut-lat cum era l'au transportat la spital, și după ce s'a vindecat l'au dat în judecată. În cursul cercetării însă s'a adevărit că amândoi îndrăgos-țiți sufereau de o boală nevindicabilă și aceasta a fost motivul că au hotărât să se sinucidă im-preună. Drept acera inculpatul a fost achitat dar l'au amendat în schimb cu cinci coroane pentru că purta o armă fără să aibă permisie.

— Unde toate s de vânzare. Boerimea ru-sească din Petersburg vroia să aranjeze un con-cert în localul casinei proprii și cu prilejul acesta au invitat dela Berlin pe compozitorul Oskar Fried, renumitul dirigent al operelor lui Beet-hoven. Fried însă nu era mulțumit cu pute-ile din orchestră și a cerut să i trimită câțiva mem-bri din orchestra operei imperiale. Când l'au fă-cut atent că lucrul nu e tocmai așa de ușor, căd trebuie să sollicit ministerul de interne pen-tru permisie, compozitorul a făcut o observație nu tocmai m'guitoare pentru Rusia. După-cât se scrie, compozitorul ar fi zis:

Ian lăsați-mă, în Rusia toate s venale, chiar și țarul!

Cel puțin astfel a fost colportată știrea la curte. Și pentru această imprudență a sa dl Fried a fost somat de doi comisari, ca în decurs de două zile să părăsească hotarele Rusiei. Compo-zitorul a și plecat însă în cursul aceleiaș zile, iar în locul lui a fost chemat capelmăstrul En-gelbert ca să dirijeze concertul.

— Doi sergenți delicat. Câteva zile în urmă a făcut mare zarvă purtarea unor sergenți din Ronen față de niște marinari de pe bordul unui vapor englez. Înainte de a se întâmpla scan-dalul a ieșit un matelot în port ca să expedieze o scrisoare. Doi sergenți l'au luat la bătaie iar bietul soldat a scăpat cu fuga. Puțin în urmă s'a coborât căpitanul să vadă ce și cum s'a întâm-plat. Dar abia a pus piciorul în port și cei doi sergenți de stradă s'au repezit asupra lui și dăi, și cară-i la palme și la picioare. Bietul căpitan a rupt o la goană, iar cei doi după el până l'au făcut scăpat. În aceiaș vreme s'a întors și un ofițer al vaporului venind din oraș și a povestit că pe drum s'a întâlnit cu cei doi sergenți. Amândoi s'au agonizat de al ei și au murit în vârstă de-a binele a ajuns pe vapor.

— Un om îngropat de viu. Din București ni se scrie: Zilele trecute când credincioși din satul Fetești, ieșind din biserică și trecând prin cimitir, dintr'un mormânt au auzit bubuituri surde și floete. Lumea a fugit speriată crezând că um-bria duhurilor rele. În mormântul acesta era îngro-pat țărănul Neculai Isaac, din prezintă. Auzind au-toritățile despre cele întâmplate au ordonat exhu-ntarea cadavrului și examinându-l s'a constatat că bietul om a fost îngropat de viu, și în mor-mânt a fost sufocat de spaimă și chinuri. S'a or-donat o anchetă pentru a descoperi asupra căi cade responsabilitatea incidentului. Probabil însă ca bietul om să fi căzut într'un somn letargic și ai săi crezându-l mort l'au îngropat.

— Royalști războinici. Din Paris se anunță că alături de seara la o adunare a royalștilor s'a făcut o bătaie mare între aderenți conștienți De la Regle și cameloși. Faptulori necunoscuți au tras focuri de revolve, iar un glonț a nimerit grav pe președintele legii muncitorilor. Un alt partici-pant la adunare a fost rănit cu cuțitul.

— Concurs de poezie latină. Consiliul municipal al orașului Roma a decis înerea unui concurs internațional de poezia latină cu ocazia serbărilor comemorative pentru independența re-gatului și cari se vor da în Italia la 1911.

Concurenții vor trebui să aibă în vedere și să se conformeze în totul punctelor din programul mai jos arătat.

Program :

1. La concurs vor putea lua parte atât ita-lienii cât și străinii;
2. Lucrările concurenților vor trebui să aibă ca subiect »Roma«, Lucrările vor putea fi în orice metru și vor trebui să conțină cel puțin 30 versuri;
3. Premiile vor consta dintr'o medalie de aur și două medalii de argint; la medalia de aur se va mai adăoga și un premiu de 1000 lei, iar la fiecare din cele două medalii de argint câte un premiu de 500 lei. Afară de aceasta se vor mai putea decerne și mențiuni onorabile;
4. Lucrările tipărite sau manuscrise, cuprin-zând numele autorului, vor trebui să fie primite de primarul Romei în Campidoglio, în trei exem-plare, înainte de 1 Martie 1911. Fiecare lucrare se va distinge de un moto, însoțit de un plic închis, care va conține numele autorului, care va

avea pe exterior același moto. Vor fi deschise numai plicurile acelor concurenți pentru lucrările cărora se va fi decernat un premiu sau o mențiune;

5. Premii vor fi oferite în Campidoglio, la 21 Aprilie 1911, ziua aniversării Romei. Cu această ocazie lucrările premiate vor fi cetite de autorii respectivi, iar în lipsa lor de un membru al comisiunii. Lucrările vor fi publicate sub îngrijirea comunei Roma;

6. Jurul va fi numit de comitet înainte de 15 Februarie 1911.

— **Tun explodată.** În fabrica de tunuri din Kolpino (Rusia) un tun nou în timpul când se făceau probe cu el, a explodată. Flăcările au trecut în bazinul pentru producerea gazului și au pricinuit o nouă explozie și mai puternică. Treizeci și patru de muncitori au suferit arsuri grozave, iar trei înși au murit.

— **Voluntar anarhist.** Din Praga vine știrea, că tribunalul militar de aci a osândit la șase ani temniță și pierderea dreptului de voluntariat pe inginerul Park, care servia ca voluntar la marină, pentru că făcea parte din o societate de anarhiști și făcea propagandă anarhistă.

— **O mie de orfanți.** Am amintit, că în minele din Lancashire în urma unei explozii puternice sute de muncitori au fost înmormântați în sânul pământului. Se spune, că mina aceasta este aranjată modern. Cauza nenorocirii e încă necunoscută. Zărele engleze dau următoarele amănunte:

Acțiunea de salvare s'a sistat, deoarece orice speranță de-a scăpa pe nenorociții din sânul pământului e zadarnică. Până azi 150 de morți au fost scoși. Intrarea în taverne e imposibilă fiind tavernele pline de gaze otrăvitoare și de praf. Din cauza răsunetului mare se zăcesc cadavre mutilate. Sita și a pierdut barbatul, patru copii și doi frați.

Motivul catastrofei — spune un ziar englez — probabil va rămânea vesnic secret. În jurul minei domnește o jale și întristare foarte mare, poțențată și prin faptul că cadavrele sânt grozav de mutilate. Multe cadavre au chiar numai trunchiul. Mâinile, picioarele, capul le-a sfărâcat explozia înfiorătoare. Rudenile și cel mai de aproape al victimelor nu au nici măcar mângâierea, de a putea îmbrățișa pentru ultima oară trupul rece al iubiților lor.

— **«Astra» la Miercuria.** Convocat prin aceasta On. membrii al despărțământului Miercuria al «Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român», precum și pe toți sprrijinitorii ei, la adunarea generală ordinară ce se va ținea Duminică în 19 Decembrie anul 1910 stili vechiu la orele 2 d. s. în școala română gr. or. din Miercuria. Ordinea de zi: 1. Deschiderea adunării, 2. Raportul comitetului, 3. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea socotelilor pe 1910, 4. Prelegere, 5. Raportul comisiunii exmisse și darea ab solutorului pe 1910 pentru cassar și comitet, 6. Alegerea comitetului pe noul period de 3 ani, 7. Designarea a 2 verificatori ai procesului verbal și închiderea adunării. Miercuria la 8 Decembrie 1910. Dr. Gheorghe Macelar, m. p. v. director despărțământului.

— **Explozii cu diuimul.** Din Roma se telegrafiază, că în Bassalido, aproape de Mantua, un gazometru de acetilen a explodată. În urma exploziei coperișul casei s'a surpat îngropând în moloz 15 oameni. Cei mai mulți au fost arși total.

În fabrica de vase din Pottinovo din cauza unei explozii a cazanului zidirea întreagă s'a năruit îngropând toți muncitorii.

O telegramă din Regensburg anunță, că ieri la miezul nopții în fabrica de celuloză din Kel-

heim s'a întâmplat o explozie puternică răzind și omorând foarte mulți muncitori.

În fabrica de motoare din Johannishaag a explodată un motor mare. Conducătorul atelierului a murit imediat, un fochist și mulți muncitori au fost răniți grav.

— **Clocnire de trenuri.** Din Giula se anunță, că ieri dimineață un motor de persoane între Solyosmajor și Gyulavár, fiind ceață mare, s'a ciocnit vehement cu un tren de mărfuri. Frânarul Bagó Albert a murit imediat, iar câțiva pasageri au fost răniți ușor.

— **Institutul aeronautic militar din Viena.** Primim știrea, că la 1 Ianuarie n institutul aeronautic militar va fi reorganizat. Institutul se va compune din mai multe secții aeronautice de cercetare, puse sub nemijlocita comandă a comandantului regimentului sau batalionului de cetate respectiv, și o altă secție sub comanda nemijlocită a comandantului de brigadă a trupelor de comunicație. Contingentul truocelor secției aeronautice va fi de 19 ofițeri, 135 soldați de rând și 9 cai.

— **Un eveniment important.** Cu drept cuvânt neobișnuita bogăție de material literar, artistic și calendaristic, fac din calendarul «Minervei» pe anul 1911, un eveniment important pentru întreaga lume românească. În afară de materialul literar, se dau și variate articole de actualitate inedite, splendide suplimente în culori, ilustrații relative la evenimentele mari ale anului, vederi din țară originale, reproduceri după tablourile celor mai de seamă pictori, giume, istorioare de tot felul etc., cum nu are nici un alt calendar, — vor face bucurie tuturor cetitorilor. Pretul este 1 cor. 40 fileri și se capătă

Atragem atențiunea on. noștri cetitori asupra faptului, că din anumite cauze Calendarul «Minervei» se trimite numai ca pachet postal, deci pentru porto rugăm să se adauge încă 72 fil., căci altcum pentru eventuala neprimire «Librăria Tribunei» nu ia răspundere asupra sa.

— **Cauzele accidentelor aviatorilor.** «Lancet» publică un articol, din care ese că multe accidente ale aviatorilor se datoresc unei boli pricinuite de prea repede urcare până la înălțimi mari.

E ca boala celor ce se urc pe munți, dar mai primejdioasă, căci urcarea se face mult mai repede. Dar mai ales coborrea, făcându-se în câteva minute dela 1000 m. și mai mult poate pricinui moartea.

Mulți aviatori li s'au întâmplat amețeli, slăbiciune; la toți apăsaie singelul crește cu 30 până la 40 la sută și la coborrea nu are vreme să se coboare din pricina răpejunel.

Iată de ce îndeamnă să nu zboare oameni cu boală de inimă și că urcarea și coborrea să se facă treptat. Zborul la 100—150 de metri nu înfățișează primejdii de acest fel.

— **Bande de arnăuți cutreeră Albania.** Din Salonice se anunță: Un transport de merinde de sub supravegherea unui ofițer și 8 soldați, destinat grănicerilor turci dela granița muntene-greacă, a fost atacat într'o ambuscadă lângă granița de o bandă de arnăuți cari au cercat să puie mâna pe transport. Soldații au opus rezistență pierzând 2 oameni. Patrulele sosind au respins pe atacanți.

— **Știrile oficiale din Debre** spun că numeroase bande de arnăuți neliniștesc populațiunea. Sătul N kodim, din Guslsnie, a fost atacat de arnăuți, 30 țărani mahomedani au fost ucși, 2 răniți. S'au furat foarte multe vite.

— **Lozurile Loteriei Reuniunii Femeilor Române din Arad.** «Reuniunea Femeilor Române din Arad» aranjază pentru sporirea fondului de zidire a școlii de fete o loterie de obiecte, a cărei tragere va fi în primăvară!

Lozuri se află de vânzare și la Librăria «Tribunei» și la tipografia «Carmen» în Cluj. Prețul 1 cor. plus 10 f.l. porto. Recomandat 35 fil.

x **Unde, unde Ioane?** la Oradea-mare. Unde te dai jos? la «Gara Velence». Unde este loc bun pentru dormit, mîncare, beutură bună, auzi Miculă, vinuri și riene din pivnița proprietarului de vie Benea. Da numai spune, aceia ce auzi Miculă. Și cei mai de princip ospătăraș ruminaș de al nostru. Cine mă Ioane? da incoști pe Sărac, da nu-mi mai spune Aureliu Serac! da! bravo, bravo il vom cerceta. Da vă și rog a mă cerceta. Vă rog sprrijinul, Aureliu Serac la gara Vărad Velencez.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efeptuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articli pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provinciă trimete mustre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de-a cumpăra.

x **Sanatorul «Liget»** a Drului Iakob în Budapesta primul sanator pentru boale interne din Europa, din pune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabeti, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător și în țară, asadară această institutiune cununoscută pe toate amănăunții împlinește și un gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zanpre și cu scâlzi aieriane.

x **Când cumpărați ochelari,** a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm pravălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiane, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x **În sfârșit s'a găsit,** că nu trebuie să spesați mult cu repararea bazinului closetului, ci să vă adresați lui Pichler Ignacz întreprinzător de apaducte și canalizare. În Cluj Kolozsvár, Szép-utca No 1 se află un aparat pentru clătirea closetelor noi, care nu reclama spese și pentru fiecare bucată dau o garanță de 3 ani. Mă angajez prompt și ieftin pe anul întreg pentru ținerea în bună rinduală a caselor. Telefon No. 779.

x **În interesul economilor?** Pentru sezonul de îmblătit din ast an atragem atențiunea cetitorilor asupra anunțului «Mayer» Maschinenfabrik A. G., Szombathely publicat în ziarul nostru. Fabrica aceasta renumită construște exact de 60 ani deja garnituri pentru îmblătit spre mulțumirea generală și în țara întreagă din nici o economie nu lipsește garniturile «Mayer». Pentru mulțumirea generală, fabrica și-a amplificat atelierul, așa ca să aibă în magazin toate cele necesare.

Avizăm pe cei interesați, că fabrica numită în Budapesta (VI Vacikórut 61) are mare depozit, unde motoarele se pot vedea în funcțiune. Înainte de a vă cumpăra garnituri pentru îmblătit cereți dela fabrica aceasta catalog de prețuri, gratuit și franco.

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

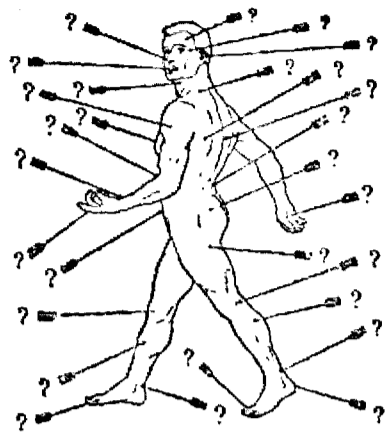
ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

AI DURERI?

I. După cât știu Elsa Fluidul lui Feller alină durerile, le vindecă și alungă slăbirea, vindecă repede și sigur reuma, boala de nervi, junghieri, dureri, influență, răceli, durere de cap, dinți și de șale, călcăreli dureri de ochi, migraenă și alte dureri cari nu sunt amintite aici. Fluidul Elsa al lui Feller are efect neîntrecut la răgușeală, guturai, dureri pe pi-pt și gât, și a organelor respiratorii și a tuturor boalelor contrase din răceală. E veritabil numai dacă fiecare sticlă poartă numele lui FELLER. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 speciale costă franco 5 cor.

II. Mai sducem apoi la cunoștință că miș de oameni folosesc cu rezultat admirabil h. purle Elsa-Rebarbara contra perturbății or stomacale, sgâr-ciurilor, lipsei de apetit, arsuri de rinichi, nomat, indispoziție, bizare, lipsă de scaun, dureri de cecum și alte perturbății a organelor de mistuire. 6 cutii 4 cor. Să ne țăm însă de imitații și să facem comăndele act pe adresa

Eugen V. Feller, farmacist în Stubica Centrala 122 (cott. Agram).

Un candidat de avocat român care e versat în cauzele (sumare) dela judecătoria cercuală și în deosebit să pricepe la cartea funduală *astă aplicare momentan* pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria advocațială alui **Dr. Coloman Huaházy** din Salonta mare (Nagyszalonta). Doritorii să se adreseze lui **Petru Păcalo**, candidat de avocat în cancelaria susnumitului avocat.

Nu mai sunt dureri de stomac!

A KAKUKFU KESERU
HASZNALATA

Mijlocul de casă p-ntentat IARBA COCOȘULUI AMARĂ după o folosință de câteva zile începează cu totul lipsa de apetit, vomarea, nervozitatea de — stomac, diareea și orice durere de stomac —

Prețul unei sticle mici 80 fil., sticlă mare 2 cor.

Szentgályi Dániel, farmacist, Gödöllő.

Să vă păziți de imitații! Veritabile sunt numai când pe dop și pe acoperiș e patenta elix fumar. off.

Un hărmăsar

de 4 ani, comissat, se află de vânzare.

Doritorii să se adreseze lui **Iosif Vanc, Gașa, up. Világos (cott. Arad)**

Caut

un candid. de avocat
cu praxă

pe lângă condițiuni cât se poate de favorabile.

Dr. Aurel Nyilvan, avocat
în Nagysomkút.

CANARINI

■ Cele mai frumoase cântărețe moderne ce cântă ziua și la lumină. Cântărețe tinăre 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi deia 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soiu. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine măimate și câini de soiu se capătă înainte trimițând 20 fil. Pentru ajungerea comăndelor la loc în viață se garantează. — Comăndele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

„IANER“ cremă neunsuroasă.

Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricunite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurății de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer“ apă pentru gură. Bună pentru dinții scorburoși și gingii burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 160; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer“ esență pentru păr. Excelentă pentru înlăturarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Ianer“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Ianer“ vâpseală pentru păr. Pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă La comănde să se noteze că părul înărunțit în ce colorare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer“ apă care face părul blond. Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, aeriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer“ ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

M. Schromm
mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atingătoare în aceasta bransă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.

Birou de informații!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice cauză dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comănde. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Magazinul de blănărie și cojocărie

— **Ilie Șteflea** —

Sibiu—Nagyszombat, Grosser Ring No. 18.

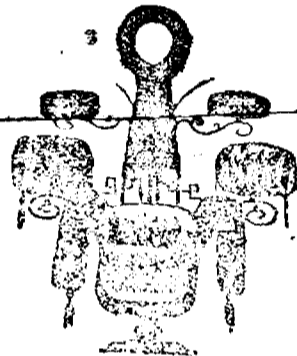
Își recomandă în atențiunea on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană albă de căălorie. —

manșoane, boăle căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefăcere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios.

Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

ANUNȚ.

La proprietarul **Ioan Popescu** în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

Emulsiunea Egger

e veritabilă numai cu marca prezentă. Pe vreme friguroasă toți părinții să dea copiilor EMULSIUNEA EGGER, căci întărește și promovează formarea oaselor, li nutrește și li face să crească. E mijlocul cel mai cu efect contra tusei și a mistuii regulate. O recomandă medici renumiți căci e cel mai bun prearat de știucă, n'are miros neplăcut, e bun la gust și poate mistui ușor și previne deosebite morburii de copii. La farmacii sticla 2 cor. Cu poșta 3 sticle 6 cor. pelângă trimițarea anticipativă a banilor, sau contra ramburs. —

Farmacia **NADOR** gyogytár
Budapesta, VI., Bulevardul Váci 17.

Trimitem gratuit și franco fiecărui părinte broșura: „Cum să ne apărăm contra boalelor de copii.“ Se poate căpăta și în Arad la drogueria Vojtek és Weisz și la farmacia Krebsz Géza. —

NICOLIN - Timișoara -

(Centru).
str. Takarék-pénztár 4.

Articole de coafură specială.

Chignone, împletituri, turbane, plete, transformajii, peruce, bandouri.

Specialității de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

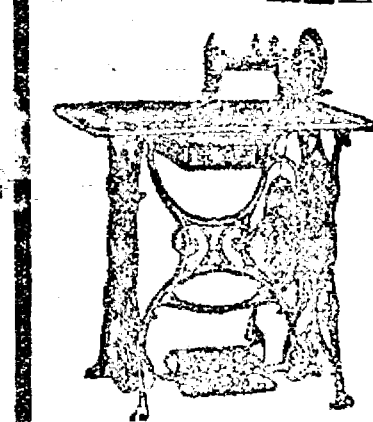
Primul salon pentru frizat, conservarea, ondularea, spălarea, colorarea și curățirea părului și a mânilor din Ungaria de sud.

Prețuri moderate.

Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț curent gratis și franco.

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

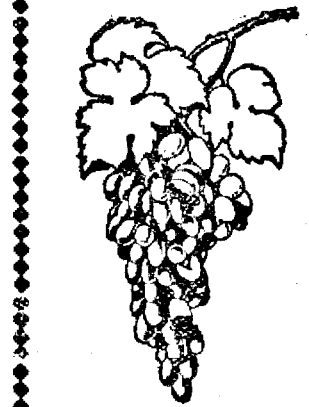
atelier de mașini de cusut și biciclete în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile. Telefon nr. 459. Preț-curent la dorință trimite gratis.

Vânzare de altoi de viță.

Cine vrea struguri frumoși și sănătoși să se adreseze cu încredere către VITYÉ MIKLÓS la firma de viță de vie condusă cu multă conștiință în — Ős-Csanád, — (com. Torontál) unde se găsesc cele mai variate altoi de calitate I și II, soiuri de viță de vie pentru vin și struguri de conservat, precum și viță americană, netedă și cu rădăcină deosebită se găsesc vițe de rangul II cu prețul cel mai ieftin. Soiuri pentru chioscuri.

Preț curent trimitem gratis și franco. Prăsierea gâștelor de soiul orpington. Mare asortiment în altoi de pomi și trandafiri.

Dintre multele scrisori de recunoștință, publicăm una singură:

Mult Stimată Die! Cu altoiuri expedate de eu sunt foarte mulțumit.

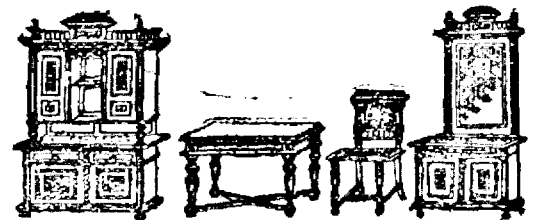
Sacsaba, 16 Octombrie 1910.

Réti Béla, farmacist.

Se pot comanda pentru expedarea de toamnă și primăvară.

MAGAZIN DE MOBILE Joan Réthi

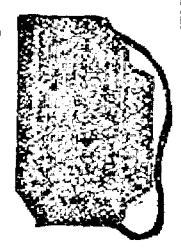
timplă artistică pentru edificii și mobile, în Sibiu — N.-szeben, Elisaberg. 20.

Primesc orice lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Horváth István

fabricant de instrumente muzicale în Budapesta, Rákoczi-ut 51.

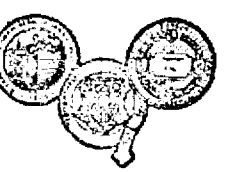

Recomandă pe lângă prețuri moderate pianuri, cimbale, pianine, violini, flaute, harmonice, precum și tot-felul de instrumente muzicale. Prețul școlii Kuliffay pentru învățatul cimbalei 7 cor. Țin în depozit piese românești pentru cimbale. Catalog (ilustrat) de prețuri la dorință se trimite gratis și franco.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKANYI EDE —
sculptor și pietrar în SZATMÁR-NÉMETI.

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statuete, rugi, cruci, pietre pentru mormint, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mausolee, poduri, — scări balustrade, pavagii ș. a. —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijnji — pentru sămânță și sare, tocile etc. —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă prețurile cele mai convenabile. —

Se fac gratuit desene, rezervându-se dreptul de proprietate. — Vă rog să fiți atenți la firmă. —

Motoare șvedeze pentru olei brut!
(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel. Motoare cu gaz.

Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție! Execuție promptă.

Surányi Victor
inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole Bpest, VI., Teréz-körut 21. Cereți catalog.

Premiat cu medalia cea mare la exp. internațională Bpest, 1896.

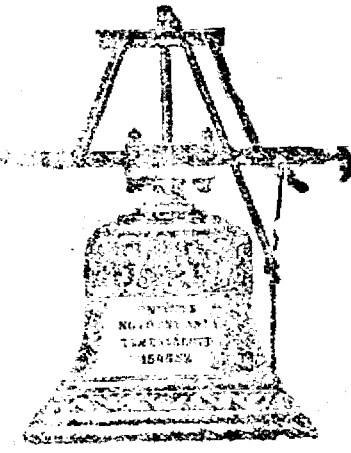
Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani-provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate CLOPOTELE GĂURITE de dânsul întreg cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară — ea violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sibe stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curente ilustrate gratis.

Fabrica de motoare A. G. din Drezda.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania.

Expedează renumitele motoare și locomobile de benzin, uleu brut, gaz și petrolen precum și motoare absorbitoare de gazuri. — — —

Noutăți neîntrecute.

— Generator absorbitor de gazuri — UNIVERSAL.

Spesele de mănare și puterea de cai costă numai 1 fil. pe oră.

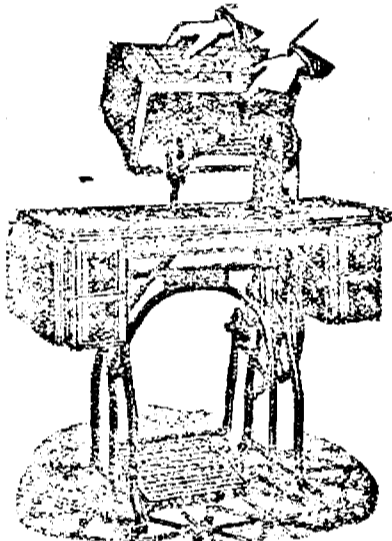
Reprezentat general:

Ignác Gellért & Comp.

Budapesta, Teréz-körút 41. — Telefon 12-91.

Garanță deplină. — Condițiuni favorabile de plată.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Disting în Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1886.

Reinhold ZOLLER

măstru mecanic
FENÉRTÉPLOTN
Schillergasse 5.
langă „Burg”.

Își recomandă on. public din

toate și provincie marele său atelier mehanic unde se repara tot felul de mașini de cusut și biciclete. Ține în depozit tot felul de gramofone și plăci.

Ține în depozit cele mai bune biciclete noi, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți sigurate de mașini și biciclete.

Prețuri moderate. Serviciu prompt

Imprumuturi cu amortizație și imprumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijloace mai avantajos: =

Biroul de Intermedare:

Vig Lajos

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

KLINGE ANTAL

pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și dulcie.

Aduc la cunoștința on. public că mi-am născut ospătăria din Boros-Béni-tér No 2 la No 4, vis-à-vis de moara Széchenyi.

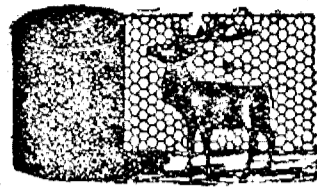
Vinuri curate, bucătărie gustoasă, în fiecare Vineri tocană de pește, trebere și rachiu de prună.

Roagă binev. sprijin

Égető Jánosné.

Fabricație din țară prima calitate! Stoboare de sârmă tari și trainice!

În atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de viitoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.
Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de oșclat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețete !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintel, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și storiuri pentru ferești de orice mărime.

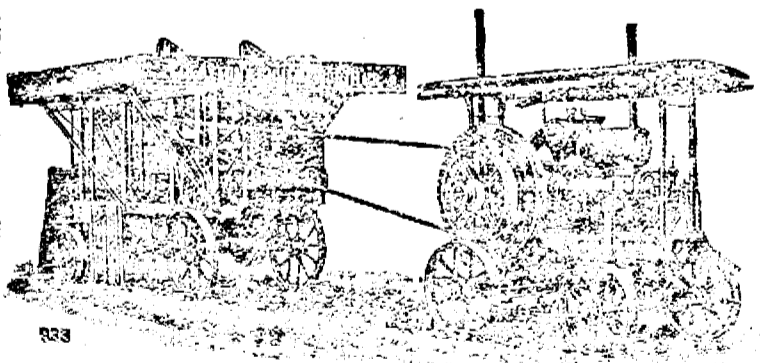
:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrate în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

Mare depozit în CLUJ.

Inspecția inginerului gratuit.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.

Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină
Oleiuri de uns.

Antepresa agricolă comercială ardeleană
Dr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Koložsvár), Ferenc József-ut Nr. 31.
Telegramadr.: Coloniale Koložsvár.

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

**Se vând
pelângă rate lunare**

couvenabile, fără orice urcare de preț.

— Numai prima calitate. —

- Instrumente muzicale.
- Arme
- Articole de voiaj
- Ochiane
- Aparate de fotografiat
- Rufe pentru bărbați
- Covoare
- Candelabre
- Mobile de aramă
- Obiecte din argint de China
- Tablouri și statuete
- Casse de bani
- Opuri literare
- Mașini de scris
- Hectografe, la

Csiszár Viktor

Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 20.

Succesorul lui Aufrecht și Goldshmidt.

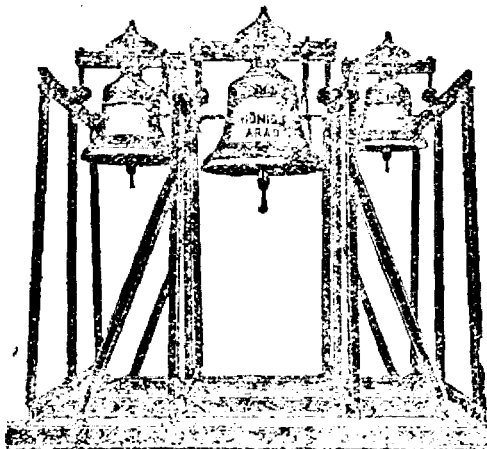
Reprezentanța generală:

S. A. Elek & Comp.

Friederic Mönig

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-23.

Premiat în 1890 cu cea mai mare distincție de merit

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor
Fondat la 1840.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiasi tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de orepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se cîtine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis

Telefon 184.

Premiat de mai multe ori.

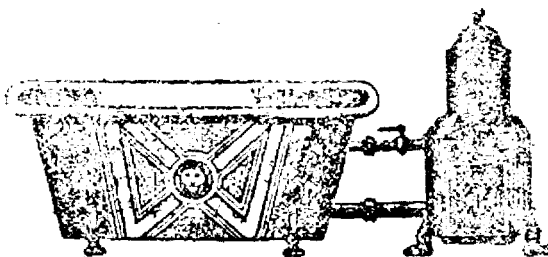
Telefon 184.

CARL PIFFL

Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu) Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, uleioare și cani. Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărei și firme de ține. Conduct pentru apă, aranjări pentru — — baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes“.

Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenicii se primesc cu condițiuni foarte bune.

Abonați și răspândiți **TRIBUNA**

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix“.

PRAV PENTRU VITE de Kwizda

dietetic, mijloc pentru cai, vite cornute și pentru oi.

De peste 50 de ani se folosește în cele mai multe grajduri pentru promovarea apetitului, la mistuirea rea, pentru îmbunătățirea laptelui și pentru înmulțirea laptelui la vaci.

Veritabil numal cu marca de scutire de aci. Se capătă în farmaciile și droguerii

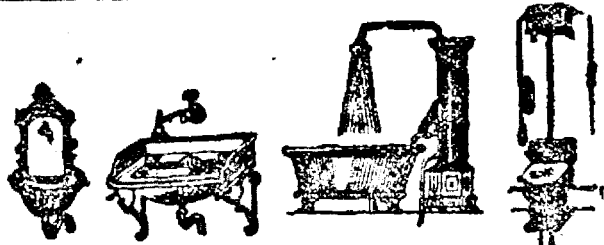

Catalog de prețuri gratis și franco. Depozit princ.:

Franz Joh. Kwizda, farmacist, liferantul curții ces. reg. austro-ung., reg. române și reg. bulgare. Korneuburg bei Wien. —

Apa-ducte.

Cei ce doresc apa ducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreagă țara. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apa ducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școale. — Specialist în sondej. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Mautner R.

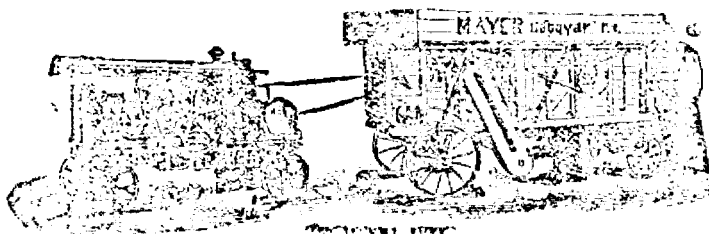
Mi-au sosit în o cumpărare favorabilă articlul de lăstinate senzațională pe cari le vând cu prețuri nemai pomenit de ieftine și anume: barcheturi fine, stofe, voaluri, delinuri, saphire engleze, chiffon, pânze, canavaș, măsaie și covoare pe pat. Linuri engleze pentru costume, stofe engleze bărbătești cu jumătate prețul, covoare și alți articli în bransa aceasta. Pânze veritabile de Rumburg pe jumătate preț. —

Pavalia este deschisă dimineața dela 7—12, d. a. dela 2—7 1/2
Bazarul ieftin alui MAUTNER R. Arad, STRADA HUNYAD 15.

Motor cu benzin.

Garnituri pentru îmblătit.

Înainte de a cumpăra garnituri pentru îmblătit cereți în interesul propriu al D-Voastre. catalog de prețuri dela **Fabrica de mașini MAYER soc. acț.** în Szombathely și Budapesta, V., Váczi körút 61.

De 60 de ani executăm garnituri pt. îmblătit. Multe scrieri de recunoștință din toată țara.

Motor cu benzin.

Motor cu benzin.

Motor cu benzin.

INGRIJIREA FRUMUSEȚII.

Regeneratorul pentru păr (Galdys) nu se ține de plicticoasele medicamente anunțate de atâtea ori, cu toate că pe terenul acesta își reclamă primul loc, fiind cel mai bun dintre mijloacele pentru păr. Cu folosirea lui au ajuns la rezultate miraculoase. Femei și artiste din lumea mare prin scrisori de recunoștință dau expresia cea mai măgulitoare preparatului despre mulțămirea lor.

Regulatorul »Galdys« întinereste în scurtă vreme părul încăruntit și îi redă culoarea și strălucirea originală tinereții.

O sticlă 2 cor. 40 fil.

Medicamentul pentru creșterea părului »Galdys« e mijloc sigur contra căderii părului și a boalelor de cap. Promovează în mod miraculos creșterea și întărirea părului iar părul căzut îl înlocuiește bogat. Impedecă fracturarea părului. Cu un cuvânt întărește rădăcina, îndulcește florile. — O sticlă 3 coroane.

Tovarășul acestuia e spiritul pentru cap »Galdys«, care împedecă formarea mătreții și jupoierea pielii. — Prețul 2 coroane.

Le pregătește farmacia la »Impăratul Roman« alui

VIG BÉLA, BUDAPEST II. F6-utca 54.

Eugen Lieblich

fotograf

Sibiu — Nagyszeben — Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

== Execută toffelul de icoane artistice. ==

Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. **Picturi renumite în oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică. **Fotografierea copiilor** executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimei este primul.

Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate fotografia chiar și pe timp ploios.

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Telefon: Sas-szálloda.

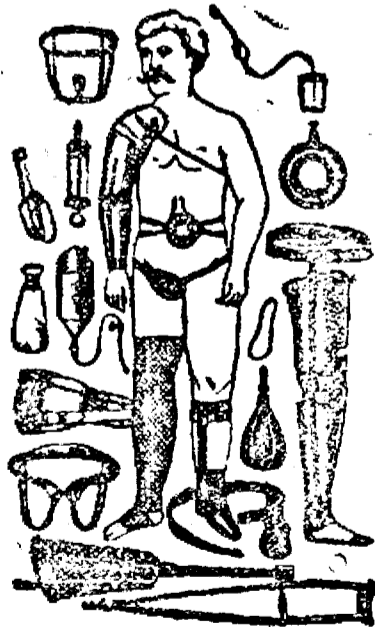
Telefon: Sas-szálloda.

Vă rog ca renumita mea prăvălie și atelierul să nu-l confundați cu alta s.m.ă! —

KEPES ELEK pregătitor de bandaje și mănșer

Oradea-mare (Nagyvárad)

— Sas-szálloda-átjáró (Passage). —

În atelierul meu pregătesc bandaje de surprătură la cazurile cele mai complicate, bandaje de pân-teci, ciorapi de gumă, mașini ortopedice, articole pentru căutarea bolnavilor și orice lucrări de branșă aceasta cu prețurile cele mai moderate, pe lângă garanță.

Cearșafuri și perini din piele de cerb, precum și alte lucrări de piele de cerb. — Primesc și curățirea mănșilor și orice reparație.

Odăi de probă separate pentru femei și bărbați. Țin în depozit tot felul de specialități (preservative) franceze,

— cari se pot căpăta cu prețurile cele mai moderate. —

La cumpărarea articulelor femelești serviciu prin femei.

**STEFAN SLADECK UN
FABRICĂ DE MOBILE**

VIRSET
strada
Kudritzer No 44-46

! Cea mai renumită !
**mare fabrică
de mobile**
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobil-
ele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

Mare depozit de plane
excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

Primul atelier ardelenesc aranjat cu putere electrică pentru scoțirea

pietrelor și fabrică de pietri monumentale

GERSTENBREIN TAMÁS OS TARSA sculptor și mă-

iestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate propriu din: marmură, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-u. 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischergasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Renomita fabrică de automobile de motoare

THE CAMPBELL

— furnizează cele mai rezistent clădite —

motoare și de benzină,
locomboile olei brut,
gaz și
gaz condensat.

Cea mai sigură
mai ieftină și
regulată funcțio-
nare. — Prețuri

ieftine, condițiile
cele mai avan-
taajoase de plată.
Garanție deplină

Agentura generală:

Victor Korányi, Budapesta, VI.,
Str. Franz Liszt No. 9.

64. Telefon 64.

Carol Tartler

pălărier

Besztercze,
Str. Bautler 11.

Își recomandă bogatul depozit, asortat cu

tot-felul de pălării

tari, de păslă pentru bărbați și copii, precum și
cușme, stafii, șapei și berete

pentru bărbați și femei, dela cele mai ieftine până la cele
mai bune calități. — Apoi

pălării țărănești

care își păstrează culoarea sa originală pelângă garanție.
Produse proprii asupra cărora se atrage îndeosebit aten-
țiunea publicului provincial.

Se primesc tot-felul de reparaturi
precum și

văpsirea pălărilor vechi

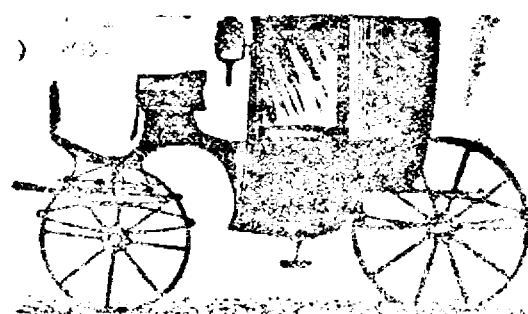
din păslă ori paie pelângă serviciu conștiințios.

Pentru buna calitate a pălărilor provăzute cu foto-
grafia mea proprie drept brevet primesc cea mai extremă
și sigură garanție demnă de toată încrederea.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent
de trăsuri noi și
— prefăcute. —

Reparaturi și orice
lucrări din ramul
acesta se efuluesc
repede și prompt.
Lucru bun, serviciu
solid și conștiințios

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér, tér palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregă-
tite, solide și de o execuție elegantă. *

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

NEUSCHLOSZ Sufragerie (prânzetor),

dela 140 florini.

BUTOR Garnituri de salon,

dela 85 florini.

Prețuri de cumpărare

:: convenabile. ::

Se vind exclusiv **MOBILE**
din lemn tare și vestit

NEUSCHLOSZ.

Furnisorul asociației

căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 818. —

Atelierul special de reparat
al renumitelor firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea mo-
toarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare
de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arla-
puri p. trierat. Bastimente cu benzină, pompe-motor.
Mașină de fabricat ghiță. Montări specialiste de
mori cu prețuri moderate, precum și reparări de
automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit
de articlii tehnici. Fișele magnetice. Unsoari. Material
de condensatiune. Arzătoare cu acetilen. Material
pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de
prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 818. —

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI

ARAD,

Feray-utca Nrul 2.

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit

noutățile de toamnă

în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri,
cretoane, batisturi și multe alte articole
cari nu se pot toate înșira. ☺ ☺

Postavuri de reve-
renzi, brîuri preo-
țești, roșii, vânate și
:: negre. ::

Cea mai bogată ma-
gazie în articli pen-
tru sfintele biserici
: și preoți :

Ciorapi împletiiți în temniță.

Atențiune!

▲ SINGURUL INSTITUT DE ASIGURARE ▲
 ▲ :: ARDELEAN :: ▲

TRANSSYLVANIA

▲ Str. Cîsnădlei 5. **SIBIU.** Str. Cîsnădlei 5. ▲

Recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai ieftine și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr. cat. dela așezămintele profesionale cu avantagii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apaducte.

Prospecte în combinațiunile cele mai variate se trimit și se dau gratuit, ori ce informații în birourile Direcțiunii, strada Cîsnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în achiziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții foarte favorabile.

Atențiune!

Atențiune!
 Ieftin se poate cumpăra numai la

Magazinul de concurență (Verseny áruház)

Arad, Strada Asztalos Sándor

Cămașă femeiască din șifon R. dela 75 cr.	Cămașă p. bărbați din șifon R.R. dela 90-cr.
Pantaloni p. femei . . . . . 74 .	Cămașă de iarnă . . . . . 88 .
Rochie de desubt I dublă . . . . . 125 .	Gulere, numai . . . . . 7 .
Rochie de desubt din lister I db . 125 .	Manșete, părechia . . . . . 8-19 .
Rochie de desubt din mătasă . . . 375 .	Ciorapi 8 părechi 50, 90 și . . . 100 .
Batist p. scutirea corsetului . . . 52 .	Apărător de mătasă p. gulere . . 68 .
Rochii de desubt din batist . . . . 125 .	Mănuși glacé, părechia . . . . . 50 .
Mătasă Taft 1 m. . . . . 82 .	Șal de mătasă . . . . . 38 .
Mătasă cu șiruri metru . . . . . 82 .	Congre pentru lucru de mână . . 125 .
Haine p. copii . . . . . 75 .	Dantelă, metru . . . . . 1 .
Năfrămuțe, duzina . . . . . 68 .	Materie de dantelă . . . . . 25 .

Rugăm onor. public cumpărător să se convingă despre ieftinătatea mărfurilor noastre. Cu stimă:

Geiger Gyula fiai.

Bluză 1 fl. 25 cr.   Filiala celui mai mare magazin de dantele din Ungaria de sud.
 1 metru de pănură 75 cr.

Atelier Häusler, Bistrița—Bestercze.

Atelierul Häusler

existent de 25 de ani, aranjat de nou, în stilul cel mai modern, se recomandă onoratului public pentru

Specialist în fotografierea copiilor.

Lucrări artistice în fotografie de portret.
 Inmăriri fotografice până la marime naturală precum și portretele în ulei.
 Pastel acvarelle, cadouri de Crăciun și Anul-nou. executate după orice fotografie.

Grupuri mari în tablouri.

Prețuri moderate.   Chipuri durabile.
 Decorat la mai multe expoziții.

Comenzile pentru Crăciun să se facă inclusive până în 20 Decembrie.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă

ghete americane și franceze

cusute cu mâna în atelierul propriu — precum și —

ghete gata

f. moderne p. bărbați, femei și copii.

galoși, ghetecomode și p. gimnastică. — Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru tocuri la ghetec și creme excelente.

Ghetele pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. — La comanda din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Karl G. Sadler

ciasornicar
giuvaergiu
și optic în
Bestercze, Spital-gasse 23.
- (lângă „Hotel Sahling“).

Mare magazin de:

ciasornice de buzunar

din aur argint și din nickel.

Orologe de părete, deșteptătoare și cu pendul.

Articli de aur și argint.
 Articlii opticii și
 ochelari de
 Ratenow. —
 Reparările a tot felul
 de articli în branșă
 aceasta se efectuează
 cu conștiințiozitate și
 cu prețuri moderate.

Asortiment bogat în articlii textili
 cu prețuri ieftine la firma:

J. B. MISSELBACHER sen.

Sibiu—Hermannstadt.

Fabricatele renumitelor firme:

<p>Benedict Schroll Sohn în Braunsau Pânze, șifon, creton Barchet-satin Barchet-croise Barchet-pichet Barchet-cu-șiruri Satin-gradel Damast-Gradel Naking, Naturell Satin, Satin-Raye Pichet-cu-șiruri Țesături mari de nuntă Pânze impermeabile.</p>	<p>Regenhardt & Rayman în Freilwaldau Măsașite de damast alb Garnituri de damast pt. cafea albe și colorate Ștergare de damast Ștergare-crep Ștergare-Frottier Năfrămuțe de batist Năfrămuțe de in Gradel de in Albituri de in Albituri de in pentru pat Ștergare p. bucătărie Broderii de in.</p>
---	---

Precum și Barcheturi în culori pentru haine, Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame, domni, și copii. Șorțuri pentru dame și copii. Acoperitoare cusute, de calitate fină și f. fină.

Albituri pentru domni după măsură, se efectuează solid și prompt.

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.